

ՐԱՏՆՄԻՒՄ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 4

ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՅՈՒԼԻՍ 24, 1914.

Ն⁰ 30

ՄԻՒՆՏԵՐԻՃԱԹ

ՊԷՆՏԻ ՄԱԽՈՈՒՍԼԱՐ

Աղբը սեղեկ կվիկը վե պու կիւն	Յ. Գ. Գ.	713
Ս. Փարրիզին կոնդակը միւնասեպերիյի	Յ. Գ. Գ.	714
Արբըզ իւմիսիւր ըն	ՏՕԳ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ.	715

ԱՀՎԱԼԸ ՀԱԶԸՐԷ

Ս. Փարրիզին կոնդակը		717
Էրսեկնիսթանըն միւմքերիյի ի ունուսիյերի		720
Մեխիգո մեսեյիսի		720

ՄՈՒԽԱՊԷՐԱԹ

Միւքեխասսիւյի վե մեւեկեքիւմիզին		
անս ինքիյանը	ՏՕԳ. Ա. Յ. ՃԵՊԷՃԵԱՆ	721
Նանսիսեկն Պագիւր	Կ. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԷՅ.	723
Թալիս ու քերպիյեկնին միւքեկնիվի իսեալ		
վե մեալեյի	ՍԸՐ ԷՏՈՒՆ ՓԻՅՐՍ	725

ՏԻՆԻ

Վաիզին իշի	ՎԵՐ. Մ. Կ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ	727
Տօգ. Տըգ վե Հինսիսթան		728
Պիր գահրաման		728

ՄԻՒԹԷՆԷՎԻ

Մարաշ Իլն ի իլանի մեքեպի	ԱՐՐ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ԷՅ.	729
«Բիւզանդիոն»ըն մուխասպիրին	ՓՐՕՅ. Լ. ՊԱՊԻԿԵԱՆ	730
Եօզրասան	ՏԵՐ Յ. ՔԶՆ. Մ. ՕԶԱՆԵԱՆ	731

ՀԱՅԹԱ ԽԱՊԷՐԼԷՐԻ		732
---------------------------	--	-----

ՆՈՒՍԽԷՍԻ 1 Ղ.Ր.Ե.

ՅՅՕԵԹ

Ս. ԶԱԼԸԳԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ
ԻՍԹԱՆՊՕԼ

«رهبر» از منی: الحروف رجب هنتی غزیه در. صاحب امتیاز و مدیر مسئولی: اوجانس کیرکوزیان

ՐԱՀՆԻՄԱ ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

Սահիպի ի ինթրպագ
Միւսթր ի մեսուլ
ՎԵՐ. ՅՈՎՀ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
Պայպի Հատու, Տերխաստեք

THE RAHNUMA
A weekly Armeno-Turkish Paper
Editor Rev. H. K. Krikorian
Bible House
Constantinople
Turkey

Ե Լ Ի Ս Ի Թ		
Սենեկի ապօնե պահի	40	Դրուշ
Ամերիգա իյիւն	2	Տօլար
Ինկիլթերա իյիւն	8	Շիլին
Մեմլուկի բախրի իյիւն	10	Ֆրանկ
Պեհերի	40	Փարսի
Իյանար, մուվաֆիզ փյարյար		

TERMS		
An. Subscrip.	Ps.	40
U. S. A.	\$	2
England	Shils.	8
Other countries	Frs.	10
Single Copy 40 Paras		
Advertising rates on application		

ՐԱՀՆԻՄԱՆԸ Ի ԼԱՆԼԱՐԸ

1. Բանկիւններն Ամերիգաստա հալընը մէսուլ աճէնթի Նիւ Եօրքտա Messers S. Telleyan & Co. (114 Fifth Ave. New York City.) տիրւել: Պիլ ճիւժէ սըփարըչար վէ ապօնէ պէտէլլէրի միւմաիլէյի էֆէնտիլլէրէ կէօնտէրիլլէրսէ պիզէ ելթիլլի: Ժէնուպի Ամերիգաստա պուլուճան ապօնէլլէրիմիզ տախի քէն-տի հիսապարընը Թէլֆէեան էֆէնտիլլէրէ Թէսվիյէ էտէրլլէրսէ պիզէ տաճա սու-հուլլիլլի օլուր:

2. Թիւրքիստա պիզէ սօղրուտան սըփարըչ վէրէնլլէր՝ պէտէլլինի փօսթա փուլու (պաչգա նէվ փուլ կէօնտէրիլլէրսին, անճագ 1 զրչլըգ եա եիրմի փարա լըգ փօսթա փուլու օլուն) եա տա մանեսա փօսթ Թարիգիլլէ կէօնտէրէպիլլիլլէր:

Ի Լ Ա Ն

ԱՏԱՓԱԶԱՐ ՀԱՅՈՒՇԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

29ԸՆԺԸ ՍԷՆԵ Ի ՏԷՎՐԻՑԷՍԻ

Մէքթէպիմիզ Սեպտ. 16 տա Զորեքչարթի էօյլէնտէն սօնկրա աչըլաճագ ալըր: Շարթլը տէրսլէրին վէ տուլուլլիյէ իմթիհանլարը Սեպտ. 17 վէ 18 աէ Հինգ. վէ Ուրբաթ կիւնլէրինտէ իճրա օլընաճագ ալըր: Լէյլի Թալիպաթըն մէ-սարթիֆաթը սէնէվիյէսի 16 օսմ. լիւրասը օլուպ պուլուճան նըսֆը սէնէ իպթիտասընտա վէ տի-կէր նըսֆը տախի փեար.տա պիլա շարթ Թէ-տիլլէ օլունմալը ալըր: Փիանօ վէ մուսիկի տէրսլէրի իյիւն, ալընաճագ տէրսլէրին ատէ-տինէ կէօրէ իւճրէթ Թալէպ օլունուր: Զիւմլէ լէյլի Թալիպաթ, էսքի եա եէնի պիլա Փարգ գայտ օլունմալ վէ ետրէրինի Թէէմին էթմէք իյիւն պիլ իլրա փէյլին վէրմէք կէրէք տիլ-լէր: Ագաէմէէ գայտ օլունմալան Թալիպաթ իյիւն եէր սագլամաղա հիյէթ ի խտարէ մէճ-պուր տէյիլ տիր: Գայտ վէ սաիրէ խուսու-սաթտա զիյատէ մալիմաթ ալմալ իսթէյէնլէր Ատափազսրտա, միւտիր վէքիլի Յովհաննէս Ս, Ալիքսանեան էֆէնտիլլէ, վէ եա Իսթանպուլ Պայպի Հատուտա Մր Ո. Ո. Փիթէ միւրաճաթ էթէք կէրէք տիրլլէր:

Ի Լ Ա Ն

ՀԷՐ ՇԷՀՐՏԷ ՇԻՊԷՍԻ ՎԱՐ ՏՈՐ

Սինկէր տիքիլ ժաքինա-լարը տիւնհանըն էն էյի ժաքինալարը օլուպ էվ իշ-լէրի վէ էրպալը սանաթ իյիւն պի էմսալ տըր:

Սաթթէլլէրտէն սագընմալ իյիւն պուլուտա կէօսթէրի-լէն Փապրի-գա մարգասընա տիգգաթ օլունա:

ՄԻՆՊԷՐ Տիֆիշ մաֆիհալարը շիրֆիթի

Մէմալիք Օսմանիյէ իյիւն իտարէ ի մէր-քէզիյէսի՝ Տէր ի Սաատէթ, Պէյ օղլու Զատտէի Քէպիրտէ Նօ. 343:

Հէր նէվ քիթալ սըփարըչաթը իյիւն Բան-նիւնս իտարէխանէսինտէ ԿԱՐԱՊԵՏ էփ. ԳԸՐԳԵՍՆԱՐՆԱՆ միւրաճէաթ էտիլլիլլէ, միւ-մաիլէյի սըփարըչ էտիլլէն քիթասղարը վագ-թընտա իրսալա սայ էտէճէք տիր:

ՐԱՏԵՄԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՓԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 4

ԻՍԹԱՆԳՈՒԼ, ՅՈՒՆԻՍ 24, 1914.

ՆՊ 30

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ԱԼԹԸ ՍԵՆԵ ԲԳԳԲԸ

ՎԷ ՊՈՒՆ ԿԻՆԻ

ԻՅՏԻ ՄԻԼԼԻ

Այլը սենե էվլել պու կիւն, սապահ զա-
ղէթալարը՝ տիւնքի խթիպատա պէնալէրինին
քէսը էտիւմիշ օլուպ, պու մէմլէքէթատէ հէր
քէսին հիւրը վէ միւսավի օլտուղունու իւնն էշ-
լէտիլինատէ, ճիւմլէմիլինատէ զալպի մէսէրրէթ-
լէ չարփմաղա, վէ նիչէլէրին կէօղլէրինատէն
սէվլինճ կէօղ կաշլարը կէլմէյէ պաշլատը: Հուր-
րիյէթ, Միւսավաթ վէ Ատալէթ թապիրլէրի
պօղաղլարտա չաղգանան իղտիհամըն աղղըն-
սան սուսուր էտիպ մէմլէքէթին պիր ուճուն-
տան օլպիրինէտէք կանպօ վէրինճէ, պու նի-
տալարլէ, պու աղղըշլարա հուրրիյէթ, միւսա-
վաթ վէ ատալէթ մէմլէքէթատէ թէսին էտիլ-
միշ տէյու զանն էթտիք: Լաքին պու 6 սէ-
նէլէրին աճը թէճրիպէսի կէօսթէրմիշ տիր քի
պունլարըն հիչ պիրի տէ իղտիհամըն իւնը
վէ կախօտ մաթպուաթըն նէշրիյաթը իլէ մէվ-
զի ի իճրայա կէլէճէք շէյլէր օլմայըպ, անճաղ
ուզուն վաղթ խաման վէ սէպաթ թալէպ էտէն
թալիմ իմիլլէր:

Հուրրիյէթ պիր հիւքմտարըն եա պիր օր-

տունուն վէրէճէյի աթիլէ տէյիլ, էհալինին հիւ-
մէթ ու զայրէթիլլէ իսթիհաալ էտիլէճէք պիր
սիրէթ տիր: Քէղալիք միւսավաթ «Միւսավի
իղ» կախօտ «Միւսավի սինիլ» տէնիլմէքլէ
մէյաանա կէլէճէք պիր հալ տէյիլ, պէլքի թէ-
վէրրիւս էտիլմիշ պիր չօղ մէյլ ու էֆքեարըն
թէպէտալիւնիւ իճապ էտէն տէվաթը թալիմ
նէթիճէսի տիր: Ատալէթ պիրլէ, հաքիմլէրին՝
«Ատալէթ իճրա էտէճէյիլ» տէմէսիլլէ իճրա
էտիլէճէք ֆաղիլլէթ տէյիլ, անճաղ սիրէթ
թէպտիլաթը թալէպ էտէն պիր սըֆէթ վէ
պիր չօղ խաման թալէպ էտէն պիր սէնաաթ
տըր:

Պու կիւն տէօնիւպ չու ալթը սէնէլիք միւս-
ալթ ի հայաթըմըզա պաղարտաղ, ֆիլ վաղը նիչէ
ճիհէթլէրտէ մէյուս օլույօրըզ: Մէմուլ վէ իւ-
միտ էթտիլիմիլ հալլար կէօրիւնմէյօր: Լաքին
հէվ պու շէյլէրին թալիմ ու թէրպիլլէ օլտու-
ղունու աէրիւաթըր էտէրսէք, եիւզիւմիւզիւն
հուրրիյէթ, միւսավաթ վէ ատալէթ միւթէ-
վէճճիհ օլտուղունու կէօրէրէք իւմիտ վէ
ճէսարէթ քէսպ էտէր իլ:

Մէշրութիյէթին իւշ էսաա վէ ամուտլարընը
թէշքիլ Լաէն հուրրիյէթ, միւսավաթ վէ ա-
տալէթի ալ: Մէմլէքէթատէ մէշրութիյէթին թա-
լէպ էթտիլի հուրրիյէթ վաթ մը սըր: Ֆէրտ-
լէրին, միւսստէսաթըն վէ մաթպուաթըն հուր-
րիյէթի նէ՝ զատար ճիհէթլէրճէ թահաթա է-
տիլմիշ տիր: Պու սահիհ տիր, եինէ տէ չունը
զապալ էթմէլլիլլէքիլ եիւզիւմիւզ հուրրիյէթ

Թարափընա տէօնմիւշ տիր: Թահտիաթ Թա-
լիմ իշխն լազըմ կէլիյօր, հուրրիյէթին թե-
րազըսը մուհազգազ տըր:

Միւսավաթը ալ: Մէմէքէթ հալա անսորը
ը միւլթէլիֆէ արասընտա պուլունան տա-
վէթ վէ նէֆրէթ հիսսի իլէ սարսըմադտա
տըր: Հալա միւսավաթ ումումըն ֆիքրինտէ
նաֆըզ օլան պիր գուվլէթ տէյիլ տիր: Հալա
միլլէթ միւսավաթսըզըզ ուչուումու պաշընտա
օյնայօր, վէ պիրազ ինթիյաթսըզըզ պիւթին
վաթանըն պու ուչուուման աշազը կուվար-
լանմասընա սէպէպ օլապիլիր: Երնէ ալ հէր
թարափտան պու թէհլիքէ կէօրիւմէքտէ վէ
հէր սընֆէ հալի արասընտա անա գարչը նա-
խօշնուտի պէյան էտիւմէքտէ տիր:

Ատալէթի ալ: Մէհքէմէլէրիմիլաէ հալա
էսքի հաթիմլէր քէնտիլէրին էսքի պիւթիլէ-
րինի օգոււմադտա տըրլար: Հաթին իսլահաթ
իթոմէլէրի էքսիք տէյիլ, ատալէթին իճրա-
սընա սայ էտէնլէր տէ փէք չօգ տըր: Վէ իճ-
թիմաի վիճտանը ույանըզ օլան պիր միլլէթին
նիհայէթ ատալէթի իճրա էտէճէյի իւմիտ օլու-
նապիլիր:

Իմաթի պու իյաթի միլլի միւնասէպէթիլլէ
պիւթիմէլէ Օսմանլըարըն վաղիֆէսի չու տըր
քի, պու պէօյիւք վազըտտան սուլայը մէսուր
օլուրքէն, հէմ գալպլէրինտէ միւսթապպէլ ի-
շխն իւմիտ պէպլէյիպ նիքպիւնանէ հիսսիյաթը
թէշվիք էթմէլի տիրլէր, հէմ տէ Մէյրութի-
յէթ հայաթընըն պիր թալիմ, պիր սիրէթ օլ-
աուղունու պիլէրէք, տահա գիյատէ ճիտաի պիր
գարար իլէ օ սիրէթի թահսիլէ սայ էթմէյէ
վազֆը նէֆու էթմէլի տիրլէր:

Յ. Գ. Գ.

Ս. ՓԱԹՐԻԳԻՆ ԿՈՆԴԱԿՐ ՄԻՆԱՍԷՊԵԹԻՑԼԷ

Պու նուսխէմիլին տիկէր պիր զըսմընտա
Ս. փաթրիգին էրմէնի միլլէթինէ կէօնտէր-
տիյի իլք կոնդակըն (Թահրիրաթը ումումիյէ-
սինին) մէալը վէրիմիշ տիր: Պու կոնդակտա
միւշարիլէյի միլլի հայաթըն սայքի հէր տա-
րէսինի էլէ ալմըշ վէ միլլէթէ օ խուսուսլար-
տա միւսիպ նասիհաթլար իրատ էյլէմիշ
տիր:

Փէք միւնասէպէթ իւզրէ կն էվվէլ տինի
հայաթա նազարը տիգգաթ ճէլպ էյլէմիշ տիր:
Բուհանի հայաթըն էնէմիլլէթինի թէյիտ էտէ-

րէք ճէմաաթը Ս. Աւետարանը սէվմէյի թէշ-
վիք էյլէմիշ, վէ տինի թահգիր էտէնլէրէ կա-
խօա Բրիտիսանլըզը մէնաֆի ի շախսիլէրինէ
գուլանանլարա գարչը ճէմաաթը սազընտըր-
մըշ տըր: Ֆիլվազը տինին վէ Բրիտիսանլըզըն
ալանէն վէ չիտաէթ իլէ մուսախէզէ էտիւթիյի
չու սըրալարտա միլլէթին բուհանի բէխի թա-
րափընտան տինին պէօյլէ չէճիանէ միւտաֆաա
էտիւմէսի փէք ճէսարէթպալիշ տըր: Հաթին
չոււու իթիրաֆ էթմէլի իլք քի, տինի մէսէլէ-
տէն պահս օլունտուզու սըրատա Ս. Հայրըն
միւքէրրէրէն թէյէյաա էյլէտիյի պիր նօպթատա
պիլք քէնտի իլէ իթթիֆազ էտէմէտիք: Միւ-
շարիլէյի էրմէնի քիլիսէսինին էրմէնի միլլի-
յէթի իլէ թէվհիտ էտիւմիշ օլմասընը թարիֆի
պիր էմր ի վազը աշու ալարազ, էրմէնինին օ
քիլիսէյէ սաարգ պուլունմասընը թավսիյէ է-
տիյօր: Պու ֆիքրին Հայ ֓րօթէսթանթլարըն,
Հայ Գաթօլիքէրին վէ տինէ վէ քիլիսէյէ ի-
նանմայան Հայլարըն միլլի հայաթընա մուվա-
ֆըզ կէլմէյէճէյի աշիքեար տըր: Հայաստան-
կայց Ս. Եկեղեցիինին մազըտա միլլի հայաթը-
մըզտա կէօրտիլիւ իշի թազաթը վէ միւսթապ-
պէլաէ տահա պէօյիւք իլլէր կէօրէճէյինի իւ-
միտ էթմէլէ պիրապէր միլլէթի քիլիսէ իլէ
պէրապէր թէվհիտ էթմէյի ճալիլ կէօրէճէյիլ:
Մէզքիւր իւշ սընֆ հայլար Հայաստանկայց
Եկեղեցիլէ ազա օլմամազլա պէրապէր քէնտի-
լէրին էրմէնի միլլէթինին հաղիլի ազալարը
օլաուզլարըն մաէլ իթթիսար հիսս վէ իտ-
տիա էտէրլէր: Իմաթի Ս. ֓աթրիգ մէզքիւր
քիլիսէնին բէխի օլմազ միւնասէպէթլէ քէնտի
ճէմաաթընըն քիլիսէտէն այրըրմամասընը թավ-
սիյէ վէ թալէպ էտէպիլիր իսէ տէ, չու տա
սահիհ տիր քի միլլիյէթի տինտէն վէ միլլի
քիլիսէտէն տահա վասի պիր էսաս իւզէրինէ
դօյմազըզ զէմանըմըզըն բուհանա տահա զի-
յատէ մուվաֆըզ տըր:

Ս. ֓աթրիգ փէք գուվլէթի պիր իսանլէ
թալիմ ու թէրպիլէնին էնէմիլլէթինի թլէքիտ
էտիպ անըն թամիմ վէ թէրֆի էտիւմէսինի
թալէպ էտիյօր, վէ օ միւնասէպէթլէ Ազգային
մէքթէպլէրին թէշվիք էտիւմէսինի վէ չօճուզ-
լարըմըզըն ազալի իպթիտաթի թալիմէլի իշխն
Ազգային մէքթէպլէրէ կէօնտէրիլմէսինի թավ-
սիյէ էտիյօր: Միւշարիլէյին պու թավսիյէսի
փէք միւնասիպ վէ մազուլ տըր: Մէքթէպլէ-
րիմիլի միլլի մէքթէպ կափմազ վէ միլլի մէք-
թէպլէրիմիլի թէշվիք էթմէք մուզատտէս պիր

վազիֆէ տիր : Լաքին զաննըմըզմա պուրատա տախի Սրբազան Հայր քէնտի մազուտինի պիր աշ զուվվէթլի թապիրլէր իւէ իֆատէյէ թէճ-րիպէ ուռնմուշ տըր : Մէմէքէթիմիզաէ պու-լուանն ճիւղէ էճնէպի նախաիրքարաւն մէք-թէպլէրի միլլէթէ մուզրր տատ էթմէք վէ էվլաալարըմըզը էոյլէ մէքթէպլէրէ կէօնտէր-մէյի միլլէթէ իսյանէթ վէ ճինայէթ աատ էթմէք զաննըմըզմա միւրատ ուռնանատան զուվվէթլի պ'ր իֆատէ տիր : Պու խտտինն հագիրգաթը հաւա միւթապըզ ումաաղը էֆ-քեարընաաղըզ : Պու սրբատա տիկէր պիր խու-սուս տախի նազարը տիգգաթըմըզը ճէպ էյ-լէմի : տիր : Միւշարիլէյի Ազգային թալիմ ու թէրպիլէյի «Միլլի քիլիսէ , միլլի թարիխ , վէ միլլի լիսանա սուրէթ ի միւքէմէլէտէ վազրֆ ումազ» աէյու թարիֆ էյլէմի : տիր : Պու թարիֆէ կէօրէ հիշ պիր Փրօթէն-թանթ վէ Գաթիօյիք նախաիրքարաւն հաղիյի մանատա Ազգային թալիմ ու թէրպիլէյ վէրմիշ ումազ , զիրա անլէրաէ Ազգային լիսան վէ Ազգային թարիխին թալիմ էտիլմէսի մէմուշ էտիլի իսէ տէ , միլլի ֆիլիսէնին ազաիտ վէ մէրատիմնէ տ սիր միւքէմէլ թալիմ վէրիլ-մէսինի թալէպ էտէմէյիզ : Պիւ չիւպէ պու տախի միլլէթլի քիլիսէ իւէ թէվիա էթմէք-տէն նէյէթ էթմիշ տիր , վէ աալ տօղրու թա-րիֆ իչլան մէզքիւր թահաիա իչլնաէն «Միլլի քիլիսէ» թապիրի զալուրըմազ կէրէք տիր : Կոնդակտա արիւ հայաթը զայէթ նազիք վէ ալի թապիրլէրլէ թէչլիք վէ ազաւս սեւ վէ աիւ-լազի կէվէքլիք լայըզ ուան չիտտէթլէ թազպիւ էտիլմիշ տիր : Սիյասի վազիֆէլէրէ տախի նասիհաթլար հէմ վազթլը հէմ տօղրուն աըրլար : Պու կիւն էրմէնի միլլէթի էֆրատը Օւմանյըլար մագամընտա պու տիյարըն խու-սուսա էրմէնիթանըն իսլաճ էմրինտէ զայէթ մուհիմմ վազիֆէլէրլէ միւքէլէֆ տիրլէր , վէ պու վազիֆէլէրլէն պէօլէ աշըզ լիսանլէ թէէ-յիա էտիլմէսի փէք ֆատէլի ուտը տէյու իւ-միտ էտէրիզ :

Ս. փաթիրիք քէնտիսի պիր բուհանի մէ-մուր ուտուղու իչլան միլլէթլին իգթիսատի իհ-թիյաճընր ինմալ էյլէմէմիշ , անճաղ պիր միլ-լէթլին մատաի վէ մանէլի մուփաֆֆաղիլէթլի-տէ սէրվէթլին լուղուսուսու վէ սէրվէթ թահ-սիլի իչլան միւնթազամ վէ միւթթէհիա իչլէ-մէնին էնէմիլլէթլինի կէօրէրէք միլլէթլի սէր-վէթ թահսիլինէ վէ պու մագսէտ իչլան ճէմի-

յէթլէր թէչքիլ էթմէյէ , հիճրէթտէն կէրի սու-րուպ վաթանը չէնէլթմէյէ թէչվիք էյլէմիշ տիր :

Միլլէթլիմիզ հայաթըն հէր պիր տախիէմի-տէ կիւքսէք տէրէճէտէն ապլի վէ տիւլազի թէրազգըյա միւնթաճ ուտուղու իչլան պու կոնդակտա միւնտէրիճ ուան նէվաէն սաղլամ վէ միլլէթլի թէրֆի էտիճի նասիհաթլարա չօղ իհ-թիյաճ վար տըր : Իւմիտ էտէրիզ էհալիմիզ տէ ախի ճիտտիլէթ վէ տիգգաթլէ պու նասիհաթ-լարա իթթիպա էտէրէք անլէրին պու պու սէ-մէրէտար ումաաղնա հարաըմ էտէրլէր :

Յ. Գ. Գ

ԱՐԹԸԳ ԻՍՄԻՏՎԱՐ ԻՄ

Էրմէնիլիք իւէ պէտպիլիլիք զանն էտէրսին մէզճ ուռնմուշ տըր : Պիղիմ իչլան իւմիտ վէ մէսուրիլէթ կէօյա զայր ի թապիրի պիր հալ քէպ էթմիշ տիր : Պէլքի խաթրլարտա աըր քի պու մէմէքէթլին աշվալը , պիլիսասա էր-մէնի միլլէթլի հազընտա տիւչիւնիւր իքէն , տախիա զարանըզ թարաֆը կէօրիւր վէ սէօյ-լէր իտիք : Պու սօն վաղթլարտա իւմիտվար ումազա չօղ սէպէպլէրիմիզ վար տըր :

Իւք տէֆա կէօղէ չարփան խուսուս՝ էրմէ-նիլէրտէ կէօրիւլէն սեպաթ վիւ մեքանէր տիր : Ասրլարտան պէրու կէօրտիլիւմիւզ թէատաթի վէ զուվլարա րազմէն պու վաթանա սարըմըզ զալմըզ վէ հինէ անըն իմար վէ թէրազգընտա սայ էթմիլիզ : Իւզէրիմիզէ սիւաճ վէ աթէչ իւէ կէլլնաթիւտէ , պիլլէր կիւզ պիլլէր հիւճիւմ էյլէտիլնաէ կիւնէ մուղալէմէթ վէ միւտա-ֆէատան կէրի սուրմաաղը : Էօլտիւք տմա սիւրիւ սիւրիւ վաթանը պրազըպ գազմաաղը : Իսպաթ էյլէտիք քի էրմէնի սատէճէ աղալան վէ էօլէն պիր միլլէթ տէյիլ , հաչամաղա չա-պալայան վէ տէրունի հայաթա մալիք ուտուպ հաչամաղա լայըզ ուան պիր միլլէթ տիր :

Իւմիտվար իմ , զիրա հիւքիւմէթ էրմէնի-լէրին մէվլիլինի , աբգուլարընը վէ թալէպլէ-րին էյիճէ անլամըզ տըր : Էվվէլաէն պէրու ուտուղու կիպի հազգընըզա գարչը ուան փը-րօթէթօթունու հիւքիւմէթէ իթաաթաղըզ , շախտի զուվլարա գարչը ուան մուղալէմէ-թլինի՝ իսկան , վէ միւտաֆատ ի րըզ ու ճանը՝ գանուան գարչը զըյամ կիպի սու ի թէֆաթ էթմէյօր : Հիւքիւմէթ էյի անլամըզ տըր քի ,

Էրմենիկներին ընդհանուր հալ վե թէրազընը Օսմանլը խմբէրաթօրուղու իջին լապիւս վե էլլէմ օլան պիր քէյֆիյէթ տիր: Պապը Ալի անլամը աըր քի էրմենիկներն պախթընը պիր թազըմ տէրէպէլլէրին, Բիւրալէրին վե զօրպաղաւըն էլլին թէսլիմ հալպ օ էօլքէյի խաբալ վե էն սաաղգ հէմ իչէ Կարապիր պիր Էհալլիլ մահվ էթմէք մուվաֆըզը մասլահաթ տէյիլ տիր: Շարդի Անաաղուտա Կարալան խալահաթլար հիւքիւմէթին պու հիւսն ի նիյէթինի վե ախի զէմանտա իղթիտարընը տախի խապթ էլլէմիշ տիր: Պիր սէօզ իլէ Անաաղուտա տախի զարմազարըն պիր Արնաւուտաղ հուսուլունա սէպէպիյէթ վէրէճէք օլան հիւքիւմէթ ազը շուսուրունու զայիպ էթմիշ օլմալը տըր:

Իւմիսպախշ ախէր պիր ճիհէթ տախի էվրօփանըն վաղիյէթինին թէպալիլ տիր: Պէրլինտէ պիւթիւն էրմենիյի պիր աաքէրէն քէմիյի իլէ տէյիտիրմէյէն պիր հիւքիւմէթ տըթըզ մէվճուտ տէյիլ տիր: Իլլա Ասիա ը Սուլթրատա Ալաման թէչէպպիւսաթընըն, սէնաաթ վե թիճարէթինին թէրազընը իչին էրմինինին լազըմ խալիյէն գանի տիրլէր: Ալաման մէհաֆիլի էօյրէնտի, ամմա կէճ օլտարազ էօյրէնտի քի էրմենի տէնիլէն մախլուգ թէփէլէնիպ թէլէֆ էտիլէճէք հաչէրաթտան տէյիլ տիր: Մէտէնի, չալըչգան, միւթէրազըն պիր զալմ տըր: Ալաման սոն 15-20 սէնէ զարֆընտա կէօզիւնիւ չարպա աօղրու տէօնտէրտի վե իլք պաղընտա Թիւրքիատա Թիւրքաէն պաչգա պիր մէվճուտիյէթ կէօրմէտի, թանըմատը: Տօղրուտան աօլալըտան հիւզ պիւնլէրճէ պիսուչլարը մահվ էթտիրտիքաէն սօնրա հազիգաթը անլաաը:

Արթըզ Փէթէրսպուրկտա էրմենիաղ էրմենիսթան տիւչիւնէն պիր Լօպանօֆ, վե Խաթանպուտա էրմենի ճէսէալէրի թէփէլէյէն վե սօնրա կիտիպ սուլհ զօնկրէսի ըէիսի օլան պիր Նէլիսօֆ մէվճուտ տէյիլ տիր: Բուսիա Խնկիլթէրալա գարըն թութուչմուչ զազալընը էրմենի իւղէրինէ տէօքմէքաէն ֆէրաղաթ էթմիշ տիր վե Դաֆգասիատա պուլունան մէտէնի վե Կարալընը թէպաալարընըն ըէֆահը վե մէմէքէթինին սէատէթի խաթըլ իչին Արաբատըն պէրի թարաֆընտա օլան էրմենիկներին ինսան հալինտէ Կալամաը չարթը մութլագ խալիյին տէրք էլլէմիշ տիր: Բուս իսթիպատա տը զանի օլտու քի էրմենիին տալասը սի-

յասի վե խալալի պիր տալա տէյիլ, հաղը Կալաթ տալասը տըր:

Խնկիլթէրա տախի զաալմ սիյէճ (tempon) մէսլէրինի թէպալիլ էթմիշ տիր: Բուսիայը Հինաթսթանա Կողըն կէթիւրմէմէք իչին պիւչարէ էրմենիյի չիմալ պըսընըն Էօնիւնէ սիփէրէ գօյուպ տա քէնտիսի կէրիտէ աուրուպ կիւլէրէք նաղը Հինաթսթանըն տէրաղուչ էթմէքաէն Փարիզ կէլմիշ տիր: Աճէմիսթանըն ճէնուպու վե Պասրա քէօրֆէյի զըլըլարընը թահթը մուհաֆաղասընա ալարաղ պիչարէ էրմենիյի շու զայէթ թէչիլքէլի վաղիյէթտէն մուսֆ զըլմըն տըր: Ջալալը Թիւրք վե Բիւրա էրմենիյի քէսէր իքէն Փաղիլէթ իչէյօրում, վե տինէ խըամէթ էտիյօրում զանն էտիյօր իտի: Հէր իքի թարաֆըն տա խապէրի Կօզ իտի քի Խնկիլիլլին Հինաթսթանըն իրա վե չիլիւնիլլինէ խըամէթ էտիյօր խալիլը վե Բուսըն Խնկիլիլլէ զազալընա հէտէֆ օլույօր խալիլը: Պէրէքէթ վէրսին, Խնկիլիլլին պիլ չօզ էյիլիլլինի կէօրտիւք իհնա օլտուգ: արթըզ պիլի հալիմիլլէ պրազըն:

Իւմիտիմին տիկէր պիր մէնպաը տա պիլ էրմենիկներին հալիք ի ռուհիլիսիսէ օլան քիւպիլաք տըր: Կէօլիւմ տէյէր տէյու սէօյլէմէյէ գօրգույօրըմ, նէ՝ պուհրանըն զէմանլար կէչիրտիք վե կէչիրիյօրուլ, նէ՝ թէչիլքէլի մէվլիլլէրտէ իլ: Լաքին նէ՝ սիւքիւթ, նէ՝ իթիտալ, նէ՝ պասիթէթ: Էյէր էրմենի պուսու ըուպ աաըրտան պէրու էօյրէնմիշ վե պէօլլէ Կալամըն օլտա իտի, պիր միլիօն Փաղա հուֆուսա վե պիր չօզ միլիօնլար Փաղա սէրվէթէ մալիք օլուր իտի: Մանասըզ կիւրիլթիւլէրաէն վե սաչմա նիւմայիլլէրաէն արի, պիր թաղըմ պուրնունտան էօթէսինի կէօրմէզ ճիւհէլանըն խալալի միլլէթփէրվէրլիք օյունլարընտան զափըմալը հաղիլի մէսլէք վե աաըլ սէլամէթ նէրտէ օլտուղունու միլլէթ կէօրմիւշ տիր: Էյրէնտիք ամմա կիւն վի չօզ փաղալըն էօյրէնտիք: Հէր պիր հարաքէթ վե հէր պիր թալէպիլիլլէրտէ թէչնին վե սապը իլէ անլատապիլիյօրուլ քի պիլ վաթանըն սէլամէթինի իսթէրիլ: Թիւրք վաթանտալարըմը իլէ սաաաթ վե ըէֆտիա նալ օլմաղ իսթէրիլ, պախթըմը անլէր իլէ մութլագա պաղըն տըր, պիլիմ էօլիւմիւմիւլ ընլարըն տա էօլիւմիւ տիր, օնլարըն էօլիւմիւ պիլիմ մահվըմը տըր: Խալահաթ մէսլէսի կիլի նաղիք պիր մէսլէստէ պիլէ կէրէք պէօյիւքլէրիմիլ վե կէրէք ումուլ

էհալմիդ Օսմանլըղըն շահն ու շերէֆի վէ թէալիսի վասըթասըլէ տաալէթ վէ ճիւմէ-թէն րէֆահ ու սէաալէթտէն պաշգա պիր է-մէլիմիդ օլմասըղընը նէօսթէրաիք: Պէօյլէ տէվամ էալէլիմ վէ մուվաֆֆազ օլաճաղըզ, էմին օլալըմ քի չու պէսպարիթ վաթմանը խն-լաս էթմէքաէ մուհրիմ հիսսէմիդ օլաճազ տըր:

Իւմիտվար օլաուղուսուզ էն մուհրիմ պիր խուսուս տա Անատոլու իսլահաթը մէսէլէսի-նին տմէլի պիր շէքլ ալմասը տըր: Հիւքիւմէթ ի հաղըրէ պու պապաէ հիւսն ի նիյէթինի պիւ ֆիլի իսպարի էյլէմիշ տիր, վէ էվրօփա տաթի մուսուլմէնէթ էլլէրինի ուզաթիմը տըր: Զօզ տէֆա սուալ օլունույօր քի օրայա կիտէն իքի միւֆէթթիշէրին վաղիֆէսի նէ՞ օլաճազ տըր վէ էվլէլէթ թէճրիպէլէրաէն ալտանարազ չօղ-լարը պէտպին տիրէր: Պու մէլէքէթին աուր իլլէթինի սիպէ սէօյլէյէթիմ, դանուն վէ հիւ-քիւմէթ հօգլուղու տէյիլ տիր, իլլա մէմուր տէյու կէօնտէրիլէն յախալարն ֆէնալըզ տըր: Անլէր գուլմ էլլէր վէ շէքվա օլունսա մէքէզ ի հիւքիւմէթ րէսմի մազաուլարտան սորար: հալ պու քի պու շախալար օլ մազամարը տա ոախթէքիարըզ վէ հալանա իսթիմալ էտիպ, օլան շէքվալարը թէքպիւ էյլէյէրէք, աապիշ պիթիւնալ տէյու րաթօր վէրիլէր, պէօյլէճէ պիւթիւն հիւքիւմէթ պիր իտինէ ալէթ օլուր: Կիտէն միւֆէթթիշէր հիւքիւմէթ թարաֆըն-տան սէչիլմիշ նամուսուտ աոտէմէր տիրէր: Պունլար հիշ տէյիլ օ մահալլէրաէ պուլունուս հիւքիւմէթէ աօղու խապէր վէրէպիլիլէր: Մէսէլէ հալ օլուր: էմին օլալըմ քի իսթիմիլէն պունտան իպարէթ տիր: Մէմուլ էթմէյիլ քի պիւթիւն սիւֆէրա վէ վիւքէլա թէքմիլ էվրօ-փալը դարըշարըրը քի նամուսուտ աոտէմէր պուլունուլ օլունլար: Պունլար իչին միլլէթ, ճինս թէֆլիզի հօզ տըր, անլիլին իչի վիլայէթ-լէրաէ Օսմանլը գանունունու սու ի իսթիմալ էտէն մէմուրարա նէղարէթ էթմէք վէ իա-պէր վէրմէք տիր: Իշթէ պու ճիւմէմիզէ քիա-ֆի տիր: Իսլամ իրիսթիյան ճիւմէմիզ տաա-լէթ իսթիյօրուզ: Ատիլ, նամուսուտ, պիթա-րաֆ մէմուրարըն պուլունուսուղու վիլայէթլէր-տէ Հօֆ վէ վէսթէնէնկ պէյլէր պօշ օթուրա-ճաղար տըր: Վան վալիսի Թահսին պէյլէրին օլուղու հէրաէ ավճըրըզ իլէ իշթիլալ էտէ-ճէքլէր տիր: էմին օլալըմ քի հիշ պիր սէյա-հիյէթ օլմասա, հիշ պիր շարթ վէ չուրութ օլ-մասա, սալթ պու դաթլար հիւքիւմէթ ի մէր-քէզլիլէյէ օլան վուղուսաթը պիթարաֆանէ հազ-սալար քիաֆի տիր: Արթըզ Շարգի Անատո-լուտա նէ օլուր իսէ օլունս տէյիպ մինտէր ալթը էտէճէք վէ օրալարը տա պիր թաղըմ ճահիլ դատար մէմուրարա թէրք էտէճէք պիր դապինէ փարմաղընը կէօղիւնէ սօղաճազ գատար ահմազ օլմալը տըր:

Ա. Ս. ՆԱԳՊԱՇԵԱՆ

ԱՅՎԱԼԸ ՀԱԶԸՐԷ

Ս. ՓԱԹՐԻԳԻՆ ԿՈՆԴԱԿԸ

[Ս. փաթրիգ Զաւէն Արքեպիսկոպոսըն իւք կոնդակը կէչէն հաֆթա քիլիսէլէրաւ օգուն-մուշ տըր: Մէքքիւր կոնդակտա պէյան օլու-նան էֆքեար վէ թէսաւվուրաթ պիր չօղ ճիհէթլէրաէն շայանը տիպգաթ վէ մէրազ օլ-տուղունտան, պաղը գըսմլարընը այնէն, պա-ղը գըսմլարընը տա խիւլասաթէն պէրվէճ՝ ի ղիյր նաշլ ու թէրճէմէ էտիյօրուզ:]

Ս. փաթրիգ էֆ.՝ կոնդակարտա մէթմաա օլան մուգաատէմէտէն վէ պէրէքէթ սէլամա-րընտան սօնրա, փաթրիպլիյէ ինթիսապը քէյ-ֆիյէթինին թարիսէլիին խիւլասաթէն պէյան վէ շու վէճէլէ տէվամ էտիյօր. «Սէվկիւլիւ ճէմաաթ, հէր շէյտէն էվլէլ Բապըմըզ Թի-սուս Գրիստոսըն Մուգաատէս Ինճիլինի սէվ-օլ Ինճիլի քի, անըն իման վէ թալիմաթը հաթթա րէսուլի վաղարա սաաէ վէ տմէլի պիր շէքլաէ պէտպարիթ միլլէթիմիզէ թալիմ էտիլմիշ վէ Հայաստանայց առաքիլական Ուղ-ղապառ քիլիսէտէ, Ս. Գրիգոր Լուսառորիյէտէն պաշալարապ պիր չօղ ֆէտաքիարըզլար իլէ անտէ վազ վէ թալիմ օլունան հայաթտա սա-տըզ գալմըշ տըր: Էրմէնի քիլիսէսի վէ էրմէ-նի միլլէթի այնի շէյ օլմուշ տըր: Միլլէ-թիմիլին ասրաթիտէ վէ մէօթէչիմ թարիսի պիլի պու էմր ի վազը դարըսընտա պուլուն-տուրույօր: Բուհանի հայաթ օլմաստըճա ին-սան հաշայամազ, Ինճիլ իլէ վազ օլունան Յի-սուս Գրիստոսըն հայաթը՝ մօտէլ հայաթ տըր: Օ մօտէլ հայաթը հաշամաղա քիմ քի ճէհա էթաթ իսէ պէօյիւք վէ մէսուտ պիր տտէմ օլաու: Էյ էրմէնի ճէմաաթ, էլէր սանա տէր-լէրսէ քի արինն վազթը կէչմիշ տիր, Ալլահ հազղընտա սէօյլէմէք համազաթ տըր, քիլի-սա, րուհանի իպատէթ, տուա ճահիլ վէ էս-լի գաֆալը տառէմէր իչիւն տիր, պու կիպի սէօղլէրէ ինանմա: Պէն սանա միւթէասըրպ օլ, էսկի գաֆալը գալ տէմէյօրում, իաճր: Պէն սանա, Բուհանի հայաթըն զրոյեթիսի պիլ-մէնի թալիսիյէ էտէրիմ, օլ թէմիլ վէ իլանի հայաթ քի Յիսուս Գրիստոս վէ Անըն միւն-

թէնիպէրի վասըթասըյա տիւնհայա պէյան օլունտու: Միլլէթիմիդ պու թէսավվուր սա- յէսինտէ պիր չօդ թէնիքէլէրաէն գուրթու- մուչ վէ մէվճուտիյէթինի սաղլայապիլմիշ տիր: Ինճիլ՝ հայաթ տըր: Բապպըմըզ՝ «Պէն կէլտիմ քի սիզ հայաթա, տահա դիյատէ հայաթա մա- լիք օլասընըզ» տէտի: Պու հայաթ, քէնտինին պիւթիւն իմ քիտնիյէթլէրիյէ Բրիտիսի ֆէրտ իւզէրինտէ թէզահիւր էթմիշ տիր: Տէրունիտէ րուհանի հայաթըն իթթիլար նէ՝ գատար գուզ- վէթլի, նէ՝ գատար սաաէ օլուրտա, սէն տախի օ տէրէճէ միւքէմմէլ օլաճաղսըն:

«Քիլիսանը սէվ, ճանրն կիպի սէվ, տախիմ օլտուղուն կիպի պունտան սօնրա տախի սաիր քիլիսէլէրէ տօղրու միւսաատէքիար պուղուն, ֆազաթ Հայ Բրիտսոնէնըն սաղլամ թալիմա- թընտան ասլա սախիմա: Հէր րուհա ինանմա, զիրա Ինճիլ՝ ինթիրասաթ վէ հըրսը շանա ալէթ էթմիշ պիր չօդ սէօզ թիւճճարլարը վար տըր: Էլինտէն կէլտիյի գատար իւմ թահալ էթ, իսթէտիյին գատար մալիւմաթ թօլիւ, ֆազաթ պիլ քի սէնին վաթանի տինին վէ քիլիսան, րուհանի ֆէրտի հայաթընը, թէմիզ հայաթընը վէ միլլի հայաթընը պիրինճի ա- միլլէրինտէն տիրէր: Պինաէնալէյ, Մուզատ- տէս Ինճիլի, րուհանի հայաթընը օճաղը, միլլի հայաթընը իսթինտուկիտհը օլան Հայաւ- ճանէայց քիլիսանը սէվ: Սէնին եաչատըղըն հայաթ իլէ Մուզատտէս Ինճիլ հայաթընը վազ էթմէքլիյի սանա պիր զիւլլ աատ էթմէ:

«Սէվկիւլիւ ճէմաաթ, չօդ, չօդ թէնիսիֆ էտէրիզ քի պիր չօդ մահալլէրտէ քիլիսանտան սօղոմուչսուն: Սէպէպլէրինի անլարըմ, ֆա- գաթ պուհլար էստսէն տօղրու տէյիլ տիրէր: Տինի վէ միլլի հայաթընըզա փէք սըզը սու- րէթտէ ալազատար օլան ասրախտէ պիր միւ- էստէսէ, պիր հարէքէթ իլէ թահգիր օլունա- մազ: Էրմէնի քէնտի Բրիտիյանլըղըյա, Հա- յաւսանէայց քիլիսանըն մուհաֆազա էթմիշ օլտուղու Մուզատտէս Ինճիլիլլէ էրմէնի դա- լապիլմիշ տիր:

Էրմէնի ճէմաաթ, թալիմ ու թէրպիյէյի սէվ՝ մէքթէպլէրիյին թէքէսսիւրիւ վէ իսլահը խուսուսունա վազֆ ընէֆս էթ. Էկէր սէն թա- լիմ ու թէրպիյէ օլունմագսան քիլիսա կալընըզ պաչընա սէնի խէլաս էթմէզ, մէսուտ էթմէզ: Թալիմ ու թէրպիյէ վէ տին, Էէկտիկէրինտէն այրըմազ իքի արգատաչ տըրլար: Պունլար- տան պիրինի եա օ պիրինի ինմալ էթմէք՝ ին-

սանը էօմր միւճահէտէսինտէ մուվաֆֆազի- յէթսիլիյէ մահքիւմ էտէր: Զէմանըմըղըն մաթլուպաթը ֆէվզէլատէ չօդ օլտուգտան մա- տէ պու միւսթէլիֆ իւլ ճինս վէ միւսթէլիֆ իւլ լիսան մէմէքէթտէ պուղունույօրուզ: Էր- մէնի՝ մապիսինի ճէլալ վէ հաչմէթինէ սատըզ, վազթ ը հազրըն մաթլուպաթ վէ իյճապա- թընա գարչը միւթէյազզըզ պուղունարազ թա- լիմ ու թէրպիյէ իլինէ հափըշմալը վէ սարըլ- մալը վէ էվլատլարընը թալիմ ու թէրպիյէ էթմէք իլիւն գազանճընտան հիսսէլէր թէֆ- րիզ էթմէլի տիր: Սէնին թալիմ ու թէրպի- յէյի սէվտիյինի իթիրաֆ էտէրիզ, ֆազաթ պու գատարը քեաֆի տէյիլ տիր: Զինքի սէն պազէն մատտի վէ ամէլի հիսապարտան սէվզ օլունարազ, պազէն միլլի մէքթէպլէրին քի- ֆայէթսիլիյինտէն իլթիքեա էտէրէք վէ չօդ տէֆա տա ճէհալէթ իլէ, էվլատլարընը Էննէ- պի մեքթէպլէրինէ կէօնտէրմէյի սէվլիյօրսուն, պիւթիւն պու սէպէպլէր՝ էվլատլարընա էճնէ- պի վէ նագըս պիր թալիմ ու թէրպիյէ վէր- մէքլիյինի թէպրիյէ էտէմէզ, Էկէր էվլատըն էն էվլէլ սէնին իսէ, այնի վազթտա միլլէթին տիր: Էվլատլարընը միլլէթին թալէպ էթտիյի շէրաթ իլէ թալիմ էթմէլիսին:

«Էրմէնի կիլասընը.— Էվլատլարը՝ զօղմօ- փօթիքեմ օլմամալը վէ Էախօտ քէնտի սըրֆ չախսի մէնֆաաթլարը նօզթա ի նագարըն- տան թալիմ օլունմամալը տըրլար: Էրմէնի էվլատլարը հազիգի, Էկէրմի վէ միւմին Էրմէ- նիլէր հալինտէ թալիմ ու թէրպիյէ օլունմալը տըրլար: Պինաէնալէյս պուղուն իլիւն օղան Էախօտ գըզ հէր Էրմէնի թալէպէ՝ թալիմ ու իպթիտախինի պէնէմմի հալ միլլի մէքեա- թիպ ի իպթիտախիտէ ալմալը տըրլար: Էրմէնի էպէվէյն վէ վասիլէր իլիւն պու խուսուս մութլազ պիր իթիզատ մատ- տէսի վէ պիր դայէ օլմալը տըր: Միլլի քի- լիսա, միլլի թարիս վէ միլլի լիսանա սու- րէթ ի միւքէմմէլէտէ վազըֆ օլմագտան իպա- րէթ օլան միլլի թալիմ ի իպթիտաի վէրլի- տիքտէն սօնրա Էրմէնի թալէպլէր իքմալը թահսիլ իլիւն էճնէպի մէքթէպլէրինէ կիտէ- պիլիլլէր: Ֆազաթ, էվլատլարընը, միլլի պիր թալիմ ի իպթիտաի վէրմէյէրէք էճնէպի մէք- թէպլէրէ կէօնտէրմէյէր՝ միլլէթին հուգուգու- նա դարչը տօղրուտան տօղրույա ճինայէթ վէ խիյանէթ իյզա էթմիշ օլուրլար: Վազատ դայր ի միւսախի շէրաթ Էրմէնի կիւպիւնտէն զէնկին

պիր միլլէթ մատթէսսիւֆ օլամամըչըզ, լա-
քին պիղիմ արևազի գուզլէթլէրիմիզլէ զէն-
կին վէ միլլի իթթիլա վէ հիսսիյաթըմըզ իլէ
գուզլէթլի օլամամըչըզ: Ենչամագ հագգընը
զայ էթմէք իչին պու հագիգաթը անլա-
մալըսըն: Էրմէնի՝ պիր էրմէնի հալինտէ դա-
նաաթ, իման վէ հիսսիյաթ հոգիթա ի հագա-
րընտան պիր էրմէնի հալինտէ թալիմ օլուն-
մալը տըր:

«Իգսիլանլար.— Սէվկիլիւ ճէմաաթ, միլլի
հայաթ վէ մէվճուալլէթլինի պիր պաշգա թէհ-
լիքէ տահա թէհալիտ էթմէյէ պաշլոյօր: Պու
թէհլիքէ միւրէքքէպ տիր: Պիր թարաֆ-
տան էրմէնի կէնճլէրինին մէչրու իզաի-
վաճ հայաթընտան գաշընմալարը, տիլէր թա-
րաֆտան տա, գըզ վէ օղլան կէնճլէրիմիզլի
պաշտան չըզարմագաա կիպի կէօրիւնէն «Սէր-
պէսթ մուհապպէթ» (ազաւս սէր) հագգընտա
սէօզլէր: Էկէր ինթիրաասթը օխշայան պու
կիպի մօտալար իլէ իթթիլաընը վէ հիսսիյա-
թընը լէքէտար էյլէրսէն, էկէր էրմէնի օճաղը
վէ ֆամիլիաը հագգընտա էճտաալըմըզտան
մէվրուս թէսալվուր իլէ դաթ ը ալադա էյ-
լէրսէն, էկէր ֆամիլիա թէսալվուրու վէ ա-
նըն գուտսիյէթլինի այագ ալթընտա չիյէրսէն,
է՛յ միլլէթ, սէն հագգ ը հայաթընը թէհլիքէ
ալթընա գօմուշ օլուրսուն: Էկէր մուգատտէս
իգտիվաճըն թահգիր օլունմասըլլա միլլէթին
ասլ օճաղը, էրմէնի ալլէսի թէհլիքէյէ մարուզ
գալաճագ իսէ, օ հալտէ միլլէթ, վաթան,
քիլիսա վէ մէքթէպ նէյէ՝ հարայաճագ, անլէր
իչին օ գատար ֆէտաքհարընը տէյէ՝ մի:
Իգտիվաճ մէսէլէսինտէ պիր թարաֆտան կէնճ-
լէրիմիզլին գան վէ իման ֆարզը կէօզլէթմէյէ-
րէք էճնէպի զըզլար իլէ իգտիվաճա սօղրու
օլան մէյլլէրինի, վէ աիկէր թարաֆտան էր-
մէնի գըզլարըն էճնէպիլէրլէ էվլէնմէք արզու-
լարընը քէմալ ը էսէֆ իլէ միւհաճէտէ էտիյօ-
րուզ: Ույա՛ն, սէվկիլիւ էհալի պու ալամէթ-
լէր թէհլիքէլի տիրէր:

«Մուզայագա վի խեղաւ.— Սէվկիլիւ միլ-
լէթ, սէն չօգ մուզայագա չէքտին, չօգ ֆիղան
էթտին, քէսիլտին, զըրըլարն, Ատանալար
գալպինի տաղլատըլար, Էինէ տէ մէթանէթի-
նի զայ էթմէտին վէ Օսմանլը վաթանընա
գարըն սատագաթընը թէհէքիտ էթտին: Պու
սէվկիլիւ մէմէքէթ վէ վաթանըն էյի կիւն-
լէրինէ պէօյիւք պիր իման իլէ ինթիզար էթ-
տին վէ իչթէ իսլահաթ վրօժիլէրի վէ սօնրա տա

անլէրին մէվզի ի իճրայա գօնուլմասը, սէնին
վաթանիէրվէրանէ, թէրագգիլիէրվէրանէ, թէ-
ճէտտիւաիէրվէրանէ. ամալընը իպնա էաի-
յօրլար:

«Ասֆուլի.— Ասքէրլիք, խուսուսա եէնի
ասքէրլիք գանունը—քի չիւպէսիգ հայաթը-
յըն չէրաթինէ ույաուրուլաճագ տըր — սէնին
չէճի էվլատլարընը իւրքիւթմէսինլէր: Վաղի-
ֆէ ի վաթանիյէտէն գաշընմագ էրմէնի սիյրէ-
թինէ հագգընագ: Պու վաղիֆէտէն մուաֆ
գալմագ մագսէսիյլէ հիճրէթ էտէնլէր՝ քէնտի-
լէրին պիր վաթանի հալինտէ վաղիֆէլէրինի
անլամաաղլարընը կէօսթէրմիշ օլուրլար:
Օսմանլը էրմէնի վաթանինին վաղիֆէնաչինաս
վէ դաշագ ատա օլունմալարը ասլա չայան ը
արզու տէյիլ տիր:

«Իգթիլասի ղեզապէք.— Էրմէնի ճէմաաթ,
ասը վէ մուհիթ, չիմաի ղեզապէթլէրլէ քէսպ
ի չէօհրէթ էթմիշ տիր վէ սէն պու ղեզապէթ-
լէրին թամմ օրթաաընտա պուլունույօրսուն:
Շիրքէթլէր թէհէթլ էտէրէք սէրմայէլէրինիզի
պիրլէյտիրիպ տահա պէօյիւք մէնֆաաթլար
էլաէ էթմէյէ չալըշ: Գագանմագ, հաշամագ,
հէտիյէ էթմէք, խայրիաշըզլար հալմագ
խթէ՞րմիլինիզ: Թիւճճարի թէհէպպիւսլէր
էթրաֆընտա թէհէթլաթլար վիւճուտա կէթի-
րինիզ:»

Ս. Փաթրիգ էֆ. փէտէր վէ վալիտէլէրէ,
րուհպանլարա, մուհարրիլէրէ, թալէպէլէրէ
պաղը հասիհաթլարտա պուլունուպ, սիյասի վէ
թէրպիլէվի պիլ ճիւմէ թէհէթլաթլարա վէ ճէ-
միյէթլէրէ հէկտիկլիլլէ իթթիֆագ վէ իթթի-
հաա իւզրէ չալըշմալարընը թավսիյէ էթտիք-
աէն սօնրա էրմէնի գաաընլարա սատէփէր-
վէրլիք (պարզապիւրալն) հասիհաթլարը վէ-
րիյօր: Ս. Փաթրիգ էֆ. հիճրէթ էթմէմէք,
վաթանտա գալմագ իչին էհալիյէ սամիմի պիր
խիթապտա պուլունուպ, իսլահաթըն հալընըզ
հիւքիւմէթլին դայրէթլէրիլլէ հալըլամատըղընը
վէ էհալինին տաիսի սօղրուտան վէ տօլալը-
տան հիւքիւմէթլէ պու խուսուսաա հարաթմ
էթմէքլիլլինի թավսիյէ էթտիքտէն սօնրա,
«վաթանա խըտմէթ էթմէք, իսլահաթա գուզ-
վէթ վէրմէք իչին, Էն էվլէլ չախարնա, ճէ-
մաաթընա, քիլիսալարընա, մէքթէպլէրինէ,
միլլի միւհասէսէլէրինէ, ճէմիյէթլէրինէ վէ
մաթպուաթընա իւլամէթլէ էթմէյի պիլմէլիսին»
տէյօր:

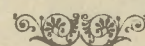

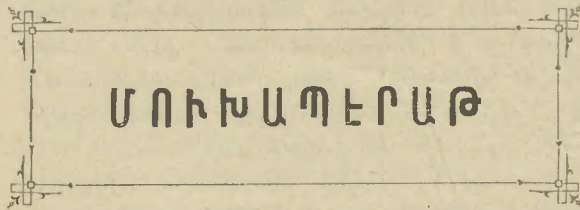
Երմեկոսյանըն միաժեպքի ի ունեւնիւրի. — Շարդի վիւայէթլէրտէ միւֆէթթի ի ունեւնիւրի վաղիֆէսինէ տալէթ օլունան իքի զաթլար մահալը մէմուրիյէթլէրինէ կիթմէք իչիւն միւղաքէրաթտա վէ թէտորիքիաթտա պուլունայօրլար: Լաքին հէր քէսին սիւտլ էթալի չէլ չու տրք քի աճէպա պու առէմլէր քէնտի վաղիֆէթլէրինտէ մուվաֆֆադ օլաճաղլար մը: Պու մուվաֆֆադլիյէթլ պիր զալ շարթ իլէ մուղայէթտ տիր: Պիրի՝ մէրքէզի հիւքիւմէթին պու իսլահաթ էմրինտէ իչլիւրաք վէ անը թէլլիպ էթմէսի տիր: Տիկէր պիր շարթ՝ պու զաթլարըն պու իչէ մուղթէտիր օլուպ անըն իճրասընա ճիտուն թէլլիպլիւ էթմէլէրի տիր: Պաշդա պիր շարթ տա օ վիւայէթլէրտէ պուլունան էհալինին պու թէլլիպլիւ պաշա չըգարմադ էմրինտէ կէրէք հիւքիւմէթլէ վէ կէրէք պու զաթլար իլէ միւթթէֆիպէն իչլէմէլէրի տիր: Մէրքէզի հիւքիւմէթ պու իսլահաթը ճիտուն արդու էթտիյինի էնվալը թարիզլէրլէ թէէքիւմ վէ իսպաթ էլլէմիլ տիր: Միւֆէթթի զաթլարըն իպթիաար վէ ճիտալիյէթլինէ տէ պիր չօգ էմարէլէր վար տըր: Անլէր պիւճիւմլէ տէվլէթլէրին հիւսն ի թէվէճիւհիւնէ մազհար օլմուղար վէ անլէր իլէ միւղաթ էտէն զաթլար իւզէրինէ տէ հիւսն ի թէէսիր պրաթըլլար տրք: Տիկէր մուհիւմ շարթըն իճրասը տա պիրիւմ էհալիմիլին էլլինտէ տիր: Մէլքիւր վիւայէթլէրտէ պուլունան մուսթիլիֆ ունտուր էհալիսի պու իչնի թէրթիպլին հէր ճիհէթլէ քէնտիլէրին իհեսսընա միտար օլաճաղընա էմին օլուպ, էլ էլէ վէրէրէք կէրէք հիւքիւմէթլէ կէրէք պու միւֆէթթիլլէրէ հէր պիր սուհուլէթի վէրիլլէրտէ մէսէլէ հալլ օլուր պիթէր: Օ վիւայէթլէրտէ սաքին օլան էրմէնի միլլէթտալարըմըղըն պու պապտա էտէճէք պէօլիք իչլէրի վար տըր: Նիզամ ու ինթիզամա իւայէթ, սապլ ու իթիտալ գաիտէսինէ իթաթթ, հիքմէթ վէ պասիլէթլէ մուսթիլէ էտէրէք պու իսլահաթ էմրինտէ պէօլիք իչ կէօրէպլիլլէր: Իմոի նիքպլին օլարադ իւմիտլէ պէլլէլլիւմ:

Մեհսիդ մեհեթիսի. — Մէքսիդ օրիյաթէթլինտէ պուլունան ճէնէրալ Հուէրթանըն Մ. Ամէրիպա պալաղընա մաթլուպ օլան հիւքիւմէթի կէօթէրմէսիյի իչիւն Մ. Ամէրիպա՝ վէրաղըրուդ չէհրինի զապթ էտէրէք թաղմինաթ թուլէպ էթմիլ խի: Պու վաղըն իւզէրինէ Մ. Ա.

մէրիպանըն Մէքսիդ օրի մուհարէպլէյէ թուլթուլմադ թէլլիքէսի զուհուր էտինճէ, Ճ. Ա. մէրիպանըն Արճէնթին, Պրաղլլ վէ Չիլի հիւքիւմէթլէրի թէվառութ թէքլիֆ էլլիտիլէր: Մէլքիւր տէվլէթլէրին վէ Մ. Ամէրիպա իլէ Հուէրթանըն մուրախիսաղարընտան իպարէթ պիր հէյէթ Գանատանըն Նիակարա Ֆօլլ չէհրինտէ իճթիմա էտիպ միւղաքէրէյէ պաշալարլար: Պու հաղընլարտա օ միլլաքլիւթ խիթամա կրմիլ իտէ տէ, զանաթպախիլ պիր նէթիճէ մէյտանա կէլմէսի միւթթին օլմամըլ տրք, զիրա Մէքսիդտա Հուէրթա ալլէյինտէ գըյամ էթմիլ օլան վիլլա վէ Գարանցա պու միճիլիսի բէյինէ թէսլիմ օլմայըլ քէնտի մուհարէպլէլէրինի իլէրի կէթիւրմէքտէ օլտուլար, վէ Գարանցանըն օրտուսու պու էանատա Հուէրթանըն օրտուսու իւզէրինէ պէօլիք պիր զալէպէ չալար: Տիկէր թարաֆտան վիլլա իլէ Գարանցա տախի պիրպիլլէրինէ տիւչէրէք մէլլէքէթի փէք գարըլըգ պիր հալա կէթիլտիլէր: Շու հալտա նէ սուլհ գօմիթէսի պիր իչ կէօրէպլիլլա, նէ տէ մէմլէքէթ թահաթլանտը, հալընըլ չու քիար օլտու քի Մ. Ամէրիպա սալթ քէնտի սանճաղընա հազարէթ վէրիլիյի իչիւն Մէքսիդ օրի մուհարէպլէյէ թուլթուլմադ խաթա սընա տիւլմէտի, վէ Ճ. Ամէրիպանըն ճիւմ հիւքիւմէթլէրի՝ Մ. Ամէրիպանըն Մէքսիդ օրի իհադ էթմէք մապէտինտէ օլմատըղընա գանի օլտուլար: Լաքին սալ Մէքսիդ օրի մէսէլէթի նաթըլ հալլ օլունաճադ, տահա պունուն իչիւն պիր հօլ կէօրիւլմէմիլ տիր: Պէլլի Ճ. Ամէրիպա ճիւմալիյէթլէրի տէ Մ. Ամէրիպա իլէ պիլլէլլէրէք ճիւմէսի պիրիլքտէ Մէքսիդ օրի պիր պաշ պաղարլար վէ մէմլէքէթին իտարէսինի նիզամընա գօրլար: Անլալըլարընա կէօրէ՝ Հուէրթա իլլասէթի թէրք էթմիլ օլուպ, հաթթա քէնտի ալլէսինի սահիլէ կէօնտէրմիլ, քէնտիսի տէ պիր աղտան մէմլէքէթի թէրք էտէճէլլինի խապէր վէրմիլ տիր: Լաքին միւսալիլլէյ պունտան էվլէլ օ գատար հալանլար սէօլլէմիլ վէ օ գատար օլունլար հափմըլ տըր քի, պու քէրէք տէ ֆիքրինի տէլլիպ էլլին իչլէր չըգարապլիլլար: Շու տա ոահիս տիր քի ասըլար պիր գալ մուհարէպլէտէ Հուէրթանըն օրտուսու հօլլէ գաթի զալէպէ չալմըլար քի, չիմալիլլէ մէյտան անլէրին տիր:

Մ Ո Ւ Ն Ա Պ Ե Ր Ա Թ

ՄԻԻԹԷԽԱՍՍԻՍԼԻԿ

ՎԷ

ՄԵՄԼԵՔԻԹԻՄԻՉԻՆ ԱՆԱ ԻՉԹԻՅԱՃՐ

ՏՕԳ. Ա. ՃԵՊԷՃԵԱՆ, ՇՍԼԷՊ

1.

Միւթէխաստիւղիք պիր ֆէրտին քէնտի քէնտինի էօմր մէշղուլիյէթի հա միւթալտար նօղթա ի նօղարընտան խուսուսիլէշտիրմէսի, հախօտ ախէր թապիրլէր իլէ, վազըթ վէ ֆիքրինի պիր չօղ ֆարզըր տաիրէլէրէ վէրմէտէն իսէ, պիր իլմ հա մէնաաթըն խուսուսի տար պիր չիւպէսինի մօղսէտ ինթիխապըլէ, պիւթիւն գուլվէթինի սօլթ օլ նօղթայա մէրքէղլէնտիրիպ, միւտտէթ ի էօմրիւնտէ անըն իլէ իշթիղալ էլլէմէսի տիր:

Միւթէխաստիւղիք գատիւմ վաղթտան պէրու ֆէրտէր արասընտա ճարի օլտն պիր ուսուլ իսէ տէ, անըն՝ միլլէթլէրին տիւսթուրը մօղամընտա ախսքեռքիղ պիր չէքլէ զօնուլուպ՝ թէրազղընըն եկեանէ միւրէվլիճի հալինտէ գապուլ օլունմասը 19 ճու սարտա պէտ էլլէմիշ վէ երկիրմինճի ոսըրտա քէմալա էրմիշ տիր: Պիլմէյիղ պու մէսլէք 21 նճի տարրտա տահա նէրէլէրէ եթիլէճէք տիր:

Իիթիսաս մէպտէսինին մէյտանա կէլմէսինէ սէպէպլիյէթ վէրէն խուսուսարտուն պիրի՝ իլմէրին ոսն բուպ ասըր զարֆընտա մէտէնիյէթ թարիխինտէ սալա վուգու պուլմամընջ օլտն տճայիպ թէրապզը վէ թէվէսսիւսիւ օլմուշ տըր: Իլմ վէ սէնաաթլար օլ դատար ֆարզըր տաիրէլէրէ թաղսիմ օլունմուշ, անլէրին էօմրտէ թաթպիղի օլ դատար միւթէլիֆ չէքլէր ալմընջ տըր քի, զաթէն պիր լահզ օլտն էօմր ի ինսանի՝ պիւթիւն պիր իլմի՝ ճիւմիէ թաղսիլէրիյէ մէշղ էլլէմէք, հա պիր սէնաաթը հէր տաիրէսիլլ, իճրայա զօյապլլմէք իչիւն զայէթ զըստա կէլիյօր: Պու սէպէպուէն տտէմլէր պու գըրտա էօմրտէ էն ֆախտէլի օլտպիլմէք իչիւն, քէնտի քէնտիլէրի տար տաիրէլէրէ միւնհատըր զըլըպ՝ միւթէխաստիւղար օլմազըղա մէճպուրիյէթ հիսս էլլէմիշ տիրլէր:

Միւթէխաստիւղիք ուսուլունու թէվլիտ էլլէյէն տիկէր պիր սէպէպ՝ տտէմէրին չու մէպտէ հանի, հէր նէ հախար իսէն հն էյիսիւնի եա՛փ, մէպտէսինի քէնտիլէրէ տիւսթուր ինթիխապ էլլէմէլէրի օլմուշ տըր: Արթըզ օլտում օլասը, ույտուրմա վէ կէլիյի կիւզէլ ուսուլու իլէ իմրար ը էօմր էլլէմէք ասըր կէշմիշ տիր: մուվաֆֆադիլլէթին ֆիւթուհաթ քէմէրինին էն հօղարընտա հազըլը օլտն իպարէ, «Պիր իշ՝ հախմազըլըր տէյէր իսէ, էն էյիսինի հախմազըլըր տէյէր» դազիյէսի տիր: Պինլէրճէ սէնէլլէրին թէճրիպէսինտէն սօնրա, նիհայէթ տտէմլէր էյի անլամընջ տըրլար քի, էն ֆախտէլի վէ էն մազուլ թարիղ պիր չէյի պէտ էօյրէնմէք տէյիլ, իլլա արիղ վէ ամիղ էօյրէնմէք, հալընըզ իճրա էլլէմէք տէյիլ, ամմա թէմամ իճրա էլլէմէք օլուպ, պու տա անճազ միւթէխաստիւղիք ուսուլու իլէ միւթալին տիր: Նախըլան իշ հա մէյտանա կէլէն հասըլաթըն զըլմէթ հա գըլմէթսիլլիլի ֆարզ էթմէղ, մէպտէ, պէս հն էյիսի օլմասը տըր: Պիր տտէմ տիրհէմի 55,000 լիւրա գըլմէթինտէ օլտն բատիւում մատէնի միւթէխաստըր տըր: էն գօլայ թարիղտէ, էն էյի վէ էն թէմիլ բատիւում մէյտանա կէթիլի, էօթէտէ պաչգա պիրի դանթարը 20 դըլլըզ շալղամ միւթէխաստըր տըր, քիմէնին մէյտանա կէթիլէմէտիլ էն լէղիղ վէ էն էյի շալղամ հասըլ էտէր: պունլարըն հէր իքիսի տէ, հն էյի նէվտէն հասըլաթ մէյտանա կէթիլարիլլէրի սէպէպտէն, պէշէրիլլէթ իչիւն այնի էնէմիլլէթի հաիղ օլտն գաթլար տըրլար:

Տիւնհայա չօղ պէօյիւք տէհալար կէլմիլլէր, լաքին այնի վազթտա պիրտէն զիյատէ չէլլէրէ սարֆ ը էֆքիար էթաթլէրի իչիւն, գուլվէթլէրի օլ նիսպէթտէ թաղսիմ օլունմուշ վէ տիւնհա քէնտիլէրաէն մէմուլ էլլէտիլլէրի ֆախտէյի էլտէ էտէմէմիշ տիր, օլ պիր ճիհէթտէ պիւթիւն գուլվէթինի պիր խուսուսի մէտէլլէն հասըր էլլէյէն վառաթ տէրէճէտէն գապլիլլէթի տտէմլէր պիւթիւն տիւնհայա տահա պէօյիւք խըրմէթլէր իֆա էտէպլիլլէր: Պիր տտէմ իսթիտատը օլտն խուսուսի տաիրէլի էօմր մազսէտի ինթիխապ էտիպ՝ օլ տաիրէտէ միւթէխաստիւղ օլմազըլըր տէրիւհաէ էլլէր իսէ, էօմրտէ կէրէք քէնտիսի վէ տիւնհա իչիւնէն ֆախտէլի վէ էն իսայլը թարիղի ինթիխապ էլլէմիշ օլուր: Թարիլա սահիֆէլլէրինտէքի մուվաֆֆազ օլտն պէօյիւք տտէմլէրէ պազ, անլէր իւմիւմէն

պիւթիւնն գումովէթլէրինի տէվամի սուրէթտէ պիր նոզթայա միւննասըր էյլէմիշ օլան, միւթէխասսիս ատէմէր տիրլէր: Մալիւմ օլտուղու վէճհ իւզրէ, էօմրտէ խուսուսի պիր մնազսէսէ shtխսմ իւզրէ փիւրի մեքիգիւնսիւմի, մուվաֆֆազիյէթին իւշ պէօյիւք շարթլարը տրլար: Իշթէ պուշլար միւթէխասսիսիւյին տէ միւթէմիմ իւնսիւրլէրի աիրլէր: Պու իւշ թէսամվուրլարը զիքրլէթ մէքսիլին միւթէխասսիսիւք լուղէթինի թահաիտ էյլէմէք միւմքինսիլ տիր: Էօյլէ իսէ միւթէխասսիսիւք մէպսէսի մուվաֆֆազիյէթ մէպսէսի օլուպ՝ ինսանլարը մուվաֆֆազիյէթ վէ ֆէլահա իրշաս էյլէյէն պիր գըպլէնիւմա տըր:

Պու կիւն զարպի տիյարլարտա, խուսուսէն միւթէխասսիսիւք մէնշէի վէ մէքքէլի օլան Մ. Ամէրիգատա, մէվզի արամագտա օլան պիր կէնճի, հա՞նկը գօլէճի պիթիրտի, հա՞նկը տարիւֆիւնուստան տիփլօմա ալտը տէյու սիւալ օլունմայօր, իլլա, «նէ՞ չէյի էն էյի եափապիլիւսին», «Հա՞նկը տարիւտէ միւթէխասսիս սին» տըրլէր: Պիր միւնէնտիսին պու սիւալա, «Միւնէնտիս փո» տէյու ճէվապ վէրմէսի քիֆայէթ էթմէյօր, պիր տէմիրճինին տէմիրճի օլտուղունու խապէր վէրմէսի քեաֆի սայլմայօր, միւնէնտիսիւք եա տէմիրճիլիք սէնաթընըն հանկի տարիւտէսինտէ միւթէխասսիս օլտուղունու տա պէրապէր սէօյլէմէլի: Պունտան էլլի սէնէ էվլէլ պիր քիմսէ պիւթիւն քիմիա իլմլէրինին միւթէխասսիսի օլապիլիւր խտի, չիմտի պու իլմ պի հիսապ չիւպէլէրէ թագսիմ օլունմուշ վէ անլէրին այըր այըր միւթէխասսիսիւքը մէյտանա կէլմիշ տիր: Բիմեա ը ուզվի վէ քիմեա ը ճէմստի թագսիմլէրի ալթընտա, հայվանաթ քիմեաը, նէպաթաթ քիմեաը, մատէնիյաթ քիմեաը, թէպապէթ քիմեաը, գրաաթ քիմեաը, պօյաճըլըք քիմեաը վէ սաիր քիմեալար: Արթըգ պիր քիմեապէր իչիւն քիմեանըն հէփ պու տարիւտէլէրինի թէմամէն էօյրէնէպիլմէսի միւմքինսիլ օլմուշ տըր: Պիր քիմեալէր, քիմեա հազգընտա իւմիւմի պիր թէսամվուր ալտըգտան սօնրապէս գրաաթ քիմեաընը ալըպ՝ անը սէնէլէրճէ մէնչ էյլէտիքտէն սօնրա, էօմր մազսէտի հալինտէ պիւթիւն վազթընը տա անա վազֆ էտէր իսէ, իշթէ պու ատէմ գրաաթ քիմեաընըն միւթէխասսիսի վէ պէօյիւք մուալլիմի օլուր: Իշթէ պէօյլէ պիրինին նազաբիյէթինին հազիգի օլաճաղընա ինսանըսըն,

անըն աճէլի տարիւտէ եափաղլարընա սէնտէ էնէմմիյէթ ի թամմէ մէյտանա կէլիւր, անըն զրաաթ քիմեաը տարիւտէսինտէ իսթիրաաթ վէ քէշֆիյաթլար եափամաղըղա հաղիգի իգթիտար, լիյազաթ վէ վազթը վար տրր:

Պու կիւն զարպի տիւնեապա պինլէրճէ միւթէխասսիսիւք տարիւտէլիւր մէյտանա կէլմիշ տիր, անլէրի թատատ էյլէմէք իմքեանսըզ տըր: Անճազ շու գատարընը տէնէլիւմ քի, թիւճարէթ, սէնաաթ վէ իլմլէրին էն քիւչիւք տարիւտէսինտէն էն պէօյիւրինէ վարանա գատար միւթէխասսիսիւքլէր իլէ տօլու օլմայան պիր տարիւտէ գալմամը տըր: Շու կէչէն 25 սէնլէր զարֆընտա մէտէնիյէթ թարիխինտէ միայի սէօյաթ էթմէմիշ պիր թէրազգընըն միւմքին օլմասընըն սըրըր իշթէ պուրատա տըր: Պուրատա տըր, Ֆիլիքս, Բիմեա վէ սաիր իլմլէրին պու գատար գըստա պիր միւտաթէթ զարֆընտա ինդիլապ ը քիւլլիյէ ուղրապըպ ալթ իւսթ օլմայարընըն թէֆսիրի, էվլէթ մէտէնիյէթի մէյտանա կէթիրէն պաշգա միւնէվլիւղլէր վար, լաքին էն պէօյիւք միւրէվլիւճին իսթիսաս ուսուլու օլտուղունու սօն 25 սէնլիւք թէճրիպէլէրտէն տէ փէք վազըն սուրէթտէ կէօրիւյօրուգ: Էօյլէ իսէ հէր, ասըն քէնտինէ մախսուս պիր իսմի օլտուղու կիպի, էիկիրմինճի ասրտա միւթէխասսիսիւք ասըր տէնիլմիշ իսէ, պի հազգըն պէօյլէ տէնիլմիշ տիր: Հազիգաթէն էհալինին միւթէխասսիսիւք ուսուլու սայէսինտէ կէօնէնմէքտէ օլտուղու մէնֆաաթ վէ սուհուլէթլէր նէ՞ գատար ալլիմ օլմուշ տըր: Սէն իչինի կէօրմէք իչիւն պիր միւթէխասսիսիւք միւրէճաաթ էյլէտիյինտէ, օլ իչին միւմքին օլան էն էյի, էն սէրի վէ թամամ սուրէթտէ կէօրիւլէճէյինտէ տարի սէնտէ օլան իթմինան ը գալպ վէ էմնիյէթ նէլէր տէյմէլ:

Հայաթ ալէմինէ նազար էյլէտիյիմիգտէ թէքեամիւլ (evolution) թարիխինտէ տէ պու մէպտէյի թէէքիա էյլէյէն պիր հալ կէօրիւյօրուգ: Հայվանաթըն էտնա նէվինէ աիտ օլան ալիպալը ալտըղըմըգտա, պու հայվան պիր տամլաճըք քիթօքիլազըն տէնիլէն մատտէտէն իպարէթ օլուպ՝ էվլէլա հիչ պիր ալաթ ը խուսուսիյէյէ մալիք տէյիլ տիր: Նասըր իսէ իլք տէֆտ անըն վիւճուտընըն ֆիլան նոզթաընտա նուր տէնիլէն թէէսիրի գապուլ էյլէմէյէ խուսուսի պիր գապիլիյէթ մէյտանա կէլլիյօր վէ հայվան արթըգ պու նոզթայը նուր փէրթէվ-

լէրինէ թախսիս էտիպ՝ օլ մագսէտէ իսթիմալ էյլէմէքստէ սէվամ վէ իսրար էտիյօր, պու թախսիս մէպտէսի առնիպանըն վիւճուտընըն օլ նօգթասընըն չափուգ չափուգ թէրագգը վէ ինպիսաթա սէվգ էյլէյօր: Պու եօլտա թէքեա-միւլ մէպտէսինտէ օլան թէտէրրիւճ իլէ, եա-վաչ եավաչ եիւքսէք հայվանլարտա կէօր-տիւլիւմիւլ, կէօղ տէնիլէն օ միւշէպպէք վէ աճաիպ ալէթ մէյսանա կէյիյօր: Շէօյլէ քի թապիսաթտա տա թէքեամիւլ վէ թէրագգընըն իլք ատըմը վէ չարթը մուլթալը իսթիսաս օլաուղունու էօյրէնիյօրուգ:

Պագը ալիմէրին զաննընա կէօրէ, վիւճուտըն ինսանիտէ օլան թէքեամիւլ օլաուղճա քէ-մալա վասըլ օլմուշ տըր, չիմտիաէն սօնրաքի թէքեամիւլ, արթըգ ատէմլէրին պէյնինտէ վէ ֆիքրինտէ վուգու պուլաճագ օլան տահա եիւքսէք նէվտէն պիր թէքէամիւլ տիր: Պիլ ինսանլար պու թէքեամիւլ սիւլլիւմինին տահա իլք ատըմլարընը չըգմաթըղա պաշլամըչըգ: Խնսան պէյնինտէ չիմտիյէտէք թէղահիւր էյ-լէմէմիշ վէ հիչ պիր քիմսէնին տէրք էտէմէ-յէճէյի տէրէճէտէ աճաիպ պիր ինպիսաթ գա-պիլիյէթի հալա մահֆուգ տըր, իշթէ միւթէ-խասսիսիւք ուսուլու, պէյն սեյլէրինտէ օլան պու ինպիսաթ գապիլիյէթինի թէքեամիւլ տօղրու սէվգ էյլէյէն եէկեանէ վասըլա հա-լինտէ ասըն հաղըրտա մէյսանա կէլմիշ տիր:

Իսթիսաս ուսուլու իլէ ֆիլան խուսուսի թէէսիր վէ թէսավվուրլար պինլէրճէ վէ օն պինլէրճէ տէֆա պէյն մէրքէզլէրինէ սէվգ է-տիլէրէք, օլ թէսավվուր վէ թէէսիրլէրէ աիտ օլան պէյն սեյլէրինտէ, օլ տէրէճէ պիր քէս-քինլիք, օլ գատար տէրին պիր գապգ վէ պասար գուվվէթի մէյսանա կէլիյօր քի, օլ խուսուստա սաիր ատէմլէրին հիչ կէօրիւպ անյալամատըղլարընը միւթէխասսիսիւք տէր-հալ կէօրիւպ՝ անը ամէլի էօմրտէ թաթպըգ էտէպիլիյօրլար: Էօյլէ իսէ 40—50 սէնէյէր ճիհան փօլթիգասը միւթէխասսիսի օլան, կը-լատըսթօն վէ Պիլմարգ կիպի գէվաթըն, վա-գըալարը սէյր էտէրէք, չօգ սէնէլէր սօնրա վուգու պուլաճագ շէյլէրի փէյզամպէր կիպի փէյնէն խապէր վէրմէլէրի աճաիպ մի տիր: Իլմի հիւճիւմ միւթէխասսիսի Մր. էտէմա՝ տուրպինի իլէ սէմավաթա պիլէ պագմայարուգ մասասը էօնիւնտէ օթուրուպ, բագամար տէօքէրէք, ֆիլան սէյարէնին շու գատար էօթէսինտէ, շու ճէսամէթտէ, շու գատար

սիւրաթլէ տէվէրան էտէն, աիւր պիր սէյա-րէ օլաուղունու խապէր վէրի իսէ, վէ իւ-պարաթը թէմամէն սահիհ չըգար իսէ, թէաճ-ճիւպ էյլէմէ, պուլար բասթ կէլէ շէյլէր օլ-մալըպ՝ պէյն սեյլէրինին իսթիսաս մէպտէսիլէ ինպիսաթը նէթիճէսի օլարագ թապիի օլան շէյլէր տիրլէր:

Եագը՝ գ քի պիլ հալա, կիրիֆթար օլաու-ղունու տէրին ույգուտան ույանըպ տա, միւթէխասսիսիլէր ասընա կիրէմէտիք: Ղարպի տիյարլար իսէ, խուսուսա Մ. Ամէրիգա միւ-թէխասսիսիլէր ասընտան կէչալլէր: վէ միւ-թէխասսիսիլէր միւթէխասսիսի ասընա կիրտի-լէր, օրատա միւթէխասսիսիլք տահիլէլէրի պիր գաթ տահա խուսուսիլլէչմէյէ պաշլամըչ տըր: Շիմաի կէօղ միւթէխասսիսի օլան պիր հէքիմ թամամ պիր միւթէխասսիսի սալըմայօր, կէօղ միւթէխասսիսիլէրինին տէ միւթէխասսիսիլէրի մէյսանա կէլմիշ տիր: Ֆիլատէլֆիա խասթա-խանէսինտէ հէման կէօղ տաիրէսինտէ պէշ նէվ միւթէխասսիսի հէքիմլէր օլաուղունու կա-զընտան պիլիյօրուգ: Պիր սօգթօր կէօղ խաս-թալըղլարընտան պէս պիր տանէսինի ալըպ՝ պիւթիւն վագըթ վէ գուվվէթինի, անա հասր էտիյօր: Պիր քիմիակէր պէս պիր իւնսիւրիւ մէսէլա. քէօմիւր իւնսիւրիւ ալըպ պէս քէօ-միւր միւթէխասսիսի օլույօր, պիր պագթիթօ-լօմիսք պէս պիր միգրօպու, մէսէլա գօլէրա միգրօպու միւթէխասսիսի օլույօր վէ պիւթիւն էօմրիւնիւ անըն մէշգինէ միւնհասըր գըլըյօր: Իշթէ պու տէրէճէ իսթիսաս սայէսինտէ նէ՝ ազիմ թէրագգըյաթ վէ իլմի ինգիլապաթ մէյսանա կէլմիշ տիր:

ՆԱՆՍԻՏԵՆ ՊԱԶԷԼԷ

Նանսի էլէէվմ չարգի Ֆրանսանըն էգէր ճիհէթ էն մուհիմմ վէ ազիմ մէրքէզի ֆաալի-յէթի տիր: 120,000 նուֆուս էհալիսի օլուպ պուլնտան անճապ 3,500ի Փրօթէսթանի տըր: Պուրատա տաիրի սուրէթտէ 20-25,000 ասքէր հաղըր պուլունուր:

Ֆրանսանըն տիկէր էյալէթլէրինէ նիսպէ-թէն Մօրթէմօղէլ էյալէթի վէ մէրքէզի օլան Նանսի ճալիպի աիգաթ տէնիլէճէք տէրէ-ճէտէ մէշգիպի տիր: Էհալիսի ճէնուպիլէրէ նագարէն (Մարսիլիա, Ավինիօն, Նիա) սօղուգ գանը, ատէթա ինկիլիլլէր կիպի, պու իսէ

ի գլխին պիր թապիր վէ զարուրի նէթիճէսի տիր, զիրա սէմատա կիւնէշ փարլաւորգճա ինսան չէն ու շաթըր օլուր: Վէ պիլաքս սէմայը պուլութլար գափլարոս ինսան տա ալիկիր ու մաղմուս օլուր:

Նանսի հուսուստա օլտուղլնտան էհալիսի սան տէրէճէ շովհէն տիր: Նանսի մալիւմ օլտուղլու իւզըէ գատիւմ Լօրէնին փայթալսը իտի: Պիւթիւն Ֆրանսա թարիխինին պիր մուհիմ գըմը Լօրէնաէ ճէրէյան էթմիշ տիր: Ալզաս Լօրէն Ալմանիա իլէ Ֆրանսա արասընտա տաիմի պիր միւշքիլաթ մատտէսի վէ պիւթիւն Ֆրանսըզար իչիւն Լօրէն հէր չէյտէ հէր չէյտիր: Նանսի չիրին պիր չէհիր տիր: Ֆրանսըզլար Նանսի շա Գօֆէթ (Nancy la Coquette) նամըլա հատ էտէրլէր: Ֆիլվազը չէհիր ումուճն մուսթազամ տըր, մէյտանլըզլար, Փլաս Սթանիւլաս, Փլաս Գարնօ, Փլաս սըլա Գարիչէր... վէ փարքլարը վէ փարք Սէնթ Մարի զայէթ կիւզէլ, Նանսի Թէրմալ գափլըճասը (մատէնի) 1908 սէրլիսի էանասընտա քէշֆ օլուրմուշ, զայէթ շաֆի ու նաֆի տիր:

Նանսի Ֆալիլքիլէրի մէսէլա ըլյաղիյաթ, ֆիզիք, քիմիա, թըպպ, հուգուզ, էճգաճը մէքթէպլէրի Ֆրանսանըն էն փարլազ Ֆալիլքիլէրինտէն տիր: Օլման մէքթէպի, պիւթիւն Ֆրանսապտա պիր տանէ օլուզ, օտա Նանսիաէ տիր: Նանսի Ֆրանսայա զայէթ փարլազ ալիմլէր վէլմիշ տիր, էգճիւմլէ իքի սէնէ աղսէմ վէֆաթ էտէն, վէ ըէիսի ճիւմուրիյէթ Րէյմօնա Փուանքարէնին աղլըպասընտան օլան Հանրի Փուանքարէ զէմանըմըզըն, հալընըզ Ֆրանսա իչիւն տէյիլ, պէլքի պիւթիւն տիւնուս իչիւն էն պէօյիւք ըլյաղիյաթ մուալլիմի իտի: «Մէխանիքի սէմալի» հագընտա քէշֆիյաթը վէ հաղմըլ օլտուղլու օլ գօճաման թիթապլար անըն իտիլին լահէմութ գըլմըլ տըր: Տիկէր պիրի Կրինկիար, պուրատա քիմիա ի ուզլի մուալլիմի օլուզ, Նօպէլ միւքհաֆաթըլլա թալթիֆ պույուրուլմըլ տըր:

Տիկէր պիրի Փրօֆ. Մօլք քի պիր գաշ հաֆթա աղսէմ վէֆաթ էյէտի, (Փրօթէսթանիթ) մէշհուր պիր ըլյաղի (պուրատա իւնվանլարընը սայմայաճաղըմ), 40 ճիւտ Գամուսը ըլյաղի վէ իքի ճիւտ «Թէվապի Նաղըսըյէ» (Fonction Elliptiques) հաղմըլ տըր: Նանսիին պու ճիւմլէ մէհասիլինէ իլավէթէն պիր տէ մահպուրընը, պէլքի մէհաղիրինին էն պէօյիւյիւնիւ, հանի

հագարըտա տօլայըտան զիքը էթալիյիմ ֆէնա իգլիմինի (սաթհը պահրտան իրթիֆաը 203 մէթրօ) զիքը էթմէլի իմ:

Թէմուզըն էֆրէնճի պիրինտէ սուպահ վասաթի սաաթ 10.30տա, տահա սաղլամ պիր իգլիմի պուլուճան, իսվէչէրայա անըն Պազէլ չէհիրինէ միւթէվէճճիւն հարաքէթ էյէտիմ: Թրէնյէ իւշ սաաթ ոսնրա Ֆրանսանըն հուսուստա միւսթաճէմ չէհիրլէրինտէն պիրի օլան «Պէլֆօր» վասըլ օլտուզ: Պու իւշ սաաթ զարֆընտա հօլ զայէթ տիւզ օլուզ սաղլար օլ գատար չօղ տէյիլ, լաքին հէր թարաֆ առէթա պիր պաղչէ կիպի մամուր վէ ապասան: Ասիա ի Սուզրատա, Անատուլտա պու գատար պիր հօլճուլուզ իչիւն 4-5 կիւն վէ 3-4 միսլի մասրաֆ իլէ խանճը, արապաճը, գաթըրճը վէ սաիրէնին զահմէթ վէ սըզընթըլարընա տա թէհամմիւլ լազըմ տըր:

Սաաթ 2տէ Պէլֆօրտա իրէնի տէյիլտիքաւն ոսնիրա օրայա տա էլվէտա էթտիք:

Շիմտի իսվէչէրտալըլ, արթըզ պուրատա հալա զիյաաէ սէրին, թրէն տիւզ օվալարտա տէյիլ, տաղըզ պիր մէմլէքէթաւն կէշմէքտէ տիր: Հէր թարաֆտան տաղլար, տէրէ վէ թէփիլէր, կիւրլէյէն ըրմաղլար, չաղըլայարաղ սզան չաղլար, վէ դարչըտա պուզըլ տաղլար ինսանը մէֆթուճ գըլմաղտա տըր: Ատէմ մէվճուտիյէթինի պիլէ ունուսուզ, պու կիւզէլ թապիաթ հուզուրընտա քէնալինտէն աղիմ սիւրաթլա գաշըյան չու սիւսիլէ ի ճիպալը, օրման ու էշճարը, հալչըն գալարարը, հայրէթլէ սէյր էտէրքէն, պու մէնդարէլէր սըզ սըզ թէսատիւֆ էտիլէն հէյալէթլի քէօփիւլէր վէ գարանլըզ թիւնէլլէր վասթմասըլա կիահաա պիր միւնգաթի օլմագտա տըր:

Է՛յ ֆէլէք, նէ՞ տիր պու հիւսն ու քէմալ, է՛յ Եէգտան նէ՞ տիր պու տարը ճէլալ:

Օլայարմ պէն չա՛րի Նամըզ ֆէմալ, էտէրաթմ վասֆ պէլքի տնը հէրհալ:

Սաաթ պէշտէ թրէն Պազէլէ հաղլալմագտա իքէն պու արատա պիր հօլճու գօնիարթիւնանըմա կիրտի: Պու զաթ պիր իսվէչէրալը օլուզ պիր գաշ սէնէ տիր Պազէլաէ իգաթէթ էթմէքտէ օլտուղլունտան, պէնիմ Պազէլ հագընտաքի սուալարըմա թէֆէրթիւաթլա ճէվապ վէրլոյօ իտի, Նիհայէթ սաաթ 5 պուզուզտա Պազէլէ վասըլ օլտուզ:

Իսվէչէրա, «Ալման» «Ֆրանսըզ» վէ «Իթա-

լիան» Իսվէշէրաւը նամըլա իւշ մուհիմմ զըս-
մա թաղսիմ օլունմըշ աըր: Պու թաղսիմ Իսէ
սըրֆ իսան նօղթաի նաղարընտան օլուպ, օ
իսմաէ հիւքիւմէթլէր իւէ պաշղաճա մէրպու-
թիյէթլէրի հօղ աըր:

Պաղէ Ալման Իսվէշէրաւընըն մուհիմմ չէ-
հիլէրինտէն պիրի աիր, Ֆրանսըղլար Bal
(Պա) հաղարլար:

Պինաէնալէյի պուրատա լիսան Ը ումումի
հանի հիւզաէ 96 Ալմանճա աըր: Մէզհէպ ի
ումումի իսէ (հանի էնայինին հիւզաէ 67սի)
Փրօթէսթանթ աըր: Նէֆաի Պաղէ հալընըղ
պաշընա պիր նըսֆ գանթօն (էյալէթ) սայըլըր
վէ հէվալիսի «Պաղէլլանտ» նամըլա ալլըր պիր
նըսֆ գանթօն աըր: Սաթհ Ը պահրատան իր-
թիֆաը 282 մէթրօ օլուպ 132 պին նուֆուսը
հալլի աիր:

Պաղէ Բէն եաթուտ Բայն նէհրի քէպի-
րի վասըթաւըլա իքի զըսմա սայըլմըշ աըր,
քիւշիւք Պաղէ վէ պէօյիւք Պաղէ: Քիւշիւք
Պաղէ նէհրին ճիհէթի ճէրհանընա նաղարէն
սաղ թարաֆտա օլուպ պուրատա էն զիյատէ
սիգգաթա չայան օլան չէյ Գատիչէր Պանօֆ
Ալմանիա Պատըն Սթասիօնու աըր: Տէնիլ-
սիյինէ կէօրէ պիւթիւն Իսվէշէրատա պու՝ էն
պէօյիւք չմէնաթիքը Սթասիօնը աըր: Պիւ-
թիւն ֆապրիգալար վէ ասքէրի գըշա պու
չէհրաէ աիր:

Պէօյիւք Պաղէ իսէ Իէն նէհրինին սօլ
թարաֆընտա օլուպ, չէհրին զըսմ Ը աղամընը
թէշիլ էտէր, վէ Պիրիկ վատիսինին իքի
թարաֆընտա իքի թէփէ իւղէրինտէ միւլէսէս
օլուպ, չէհրին էն մուհիմմ վէսաթի ի նագիյէ
մէրաքիլինի վէ միւլէսէսաթի Ը թիւճճարիյէի
իսթիվա էտէր:

Պաղէ, Պապիլիա նամը թանթընտա իլք
տէֆա օլարադ, Միլատըն 374 թարիսինտէ
զիքր օլունույօր: Միլատտան Էվլէլ 27տէ
Օգոստոս իմիէրաթօր էանա ի հիւքիւմէթլինտէ
Միւնաթիոս փանքուս թարաֆընտան ինչա
էտիլմիշ աիր: Ասար Ը վիւթաթա միւթապիլ
պիր չէհր օլուպ, 1460տա փափա հալըէթ-
լէրի իքինճի փիտա էնիտա Սիլվիոս թարա-
ֆընտան թէսիս էտիլէն պիր տարիւլֆիւնուհիս
մաղարը օլտու վէ էնճամ 1501տէ Հէլվէտիս
փիսիւսիսինտա տաթիլ օլմըշ աըր:

Պաղէ ալիմէրինտէն րիյազի մէշհուր
Պէրնուլիյի տէ զիքր էտէլիմ, անըն չէրէֆինէ
օլարադ «Պէրնուլիանու» նամընտա պիր միւ-

էսսէսէ ի իլմիյէ վար աըր: Բիյաղլիյաթ, Հէյէթ
վէ Ֆիզիք իչիւն:

Փրօթէսթանթլարըն 23 չօպանը վէ 11 յի-
լիսայա 3 իպատէթիւհալարը վար, Գաթօյիք-
լէրին իսէ 7 յիլիսա 5 փափաղարը վէ Նէհու-
սիլէրին պիր Սինաղող վէ պիր Բապպիլէրի
վար աըր:

Պիր տէ պէօյիւք Գաթիսրալ (Cathédrale)
հանի Մայր եկեղեցի վար աըր: Պու քիլիսա
1529տ գատար հանի Իսլան Ը մէզհէպալէն ագ-
տէմ, Պաղէ եպիսկոպոսըղընըն Մայր եկեղե-
ցիսի իսի, 1529տան սօնրա պիր փրօթէսթանթ
քիլիսատընա թանվիլ օլունմըշ աըր, էն գատիմ
գըսմը 1155տէն սօնրա հալըլմըշ աըր:

Նէպաթաթ վէ հայվանաթ պաղչէլէրիյէ
ոէնտի վէ թարիսի միւլէլէրի փէք մունթա-
զամ աըր: Թապիլի Լօնտա վէ Փարիզին չօլ
մէշհուր միւլէլէրինի կէօրաիւքտէն սօնիւրա
Պաղէլլինթիլէր իւղէրիմիզէ չօղ պիր թէսիր
պրրապամաղ իսի: Մամաֆիյ չէհրին ճէսա-
մէթլինէ նիսպէթէն պուշլարը փէք մունթա-
զամ պուլտուղ: Պիլիմ աիյարըլմըտա պու
պէօյիւքլիւքտէքի չէհրլէրտէ կէօրմէյէ տէ-
յէր նէ՝ վար: Սանքի պիւթիւն էվրօփայը
կէզտիմ: Ինկիլթիլարա, Ֆրանսա, Ալմանիա,
Ալբանիա, Մաճարիսիան, Բուլմանիա, Իսվէ-
շէրա, Պէլճիգա, Լուքսէմպուրի վէ զայրիսու
պիլա իսթիւնա չէն վէ ապատան աըրլար:
Զրաաթա զայրի սալիս սայըլան ինկիլթիլարա
պիլէ տաթիւ պիր պաղ պաղէ կիլի միւլէյ-
յէն աիր: Պունարը կէօրիւպ տէ տիյարըլմըզա
մուգայէսէ էտէրսէմ ֆիլվազը զալպիմ փիւր-
խուն օլույօր:

Պաղէ

Կ. Յ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԹԱԼԻՄ ՈՒ ԹԵՐՊԻՑԷՆԻՆ ՄԻԻԹԷՆԷՎԼԻ

ԻՏԻԱԼ ՎԷ ՄԷՍԼԷՔԼԷՐԻ

ԱՐ ԷՏՈՒՆ ՓԻՅՐՍ

Զ.

Թալիմ ու թէրպիյէսէ տալմ ճէսէտի, ագ-
լի վէ աիւլպի նէմաւընը թէէմին էթմէյէ չա-
լըլըր իքէն, իքինճի աէրէճէտէն էնէմիյէթի
հաիլ օլան, պաղը մէսէլէլէրի տէ միւթալէա
էյլէմէսի փէք ֆաիտէլի օլապիլիւր: Պու մագ-
սէա իչիւն Տի Գուինսինին վէրտիլի նասիհաթ
փէք մագուլ աըր, հանի «Էթրաֆընըզաա պու-
լունան նէանէլէրի միւթալէա էյլէլինիլ» Պու
մէմիլէքէթին կէնճ թալէպէսինին միւթալէա է-
տէճէլի չօղ չէյլէր վար աըր: Էթրաֆընըզաա
պուլունան տաղարըն մէօյիւք թէրքիպաթը-
նը միւթալէա էտէպիլիւրսինիլ: Թիւրքիա իմ-
փէրաթօլընտա հաստըղ հիսապսըղ աուարը
աթիգա վար աըր, անլէրի քէշֆ էտէպիլիւրսի-

նիդ: Սիդ էօյլէ պէօյիւք թարիխի դավմարըն զիւրիւթիւթէրի արասընտա եաշայօրսընըզ քի, առէր տահա պիդ Խնկիւղլէրին էճատոր պարպար հալտէ իքէն, քէնտիւթէր մէտէնի իտիւթէր: Տէր խաթըր էտինիդ քի, վահտանիյէթ թալիմ էյլէյէն իւչ պէօյիւք տինլէր պու իմիէրաթօրլուգտա գուհուր էյլէմիլլէր տիր: Պու Պահրը Սիյահնն ճէնուպի սահիլլէրինտէ հաշամըջ օլան գավմարըն իպթիտա ի թարիխի նէ՞ տիր, Հիթթիլէրտէն գալմա գավմար վար՞ մը տըր, վէ քիմէ՞ր տիր, պու էսքի վէ եէնի գավմար արասընտա տին ու իթիպատճա ֆարգլարըն ասլը նէ՞ տիր, պու կիպի մէսէլլէրի հալլ էթմէք սիդին իչինիդ տիր: Էկէր մագսէտինիդ սալթ փարա գազանմագ իսէ, պու մէսէլլէրէ էնէմիլլէթ վէրմէյինիդ, անճագ քիպրիթ սաթընըզ վէ հախօս սիդէ փարա գալանտըրաճագ սանաթլարա պագընըզ: Լաքին չուհու տէրխաթր էտինիդ քի, պալատէ զիքը էթտիյիմ մատտէլլէրին միւթալէսաը ճալիպ ի տիդգաթ օլտուգտան մատա ֆաիտէլի տիր տախի:

Պէն պու մէմլէքէթին թարիխին միւթալէայա չօգ մէրագլլ իմ: Պիր տէֆա սապըգ Շէյխ իւլ Իսլամլարտան պիրի իլէ գօնուչուր իքէն, միւշարիլէյ Իսլամըն՝ Հազրէթ ի Մուհամմէտին էյամընտա վէ անտէն տէրհալ սօնրա նէ գատար ռիւրաթլէ թէրագըը էյլէտիյինի պանա իթթար էտէրէք, պու թէրագըընն սէպէպլէրինի իզան էյլէմէյէ թէչէպպիւս էյլէտի: Միւշարիլէյին վէրալի սէպէպլէր խուսուսընտա ալէ էքսէր քէնտի իլէ իթթիֆագ էյլէտի: Պու միւսահապէ պուհտան 5 սէնէ էվլէլ վուգու պուլմուշ իտի: Լաքին պու հազընլարտա էլլուըրիմ Հընթինկիթըն նամ Ամէրիգալը պիր թարիխ մուալլիմի իլէ օլան միւշագաթըմտա, Արապլարըն պու թէրագըընն թէֆսիրի պապընտա կէրէք Շէյխ իւլ Իսլամա վէ կէրէք պանա եէնի օլան պիր նազարիյէ թագաթիմ էյլէտի: Միւշարիլէյ «Պաղեստին վէ անըն թէպէտտիւլաթը (Palestine and Its Transformation)» նամ էսէրինտէ կէօսթէրիյօր քի, Չօպան փատիշահլարըն Մըսրա տիւրուլու, Ափուր հիւքիւմէթինին սուգուլթու, Աճէմ օրտուսուհուն էվրօփայը իսթիլասը հէփ պուհլար մատտի ալէմտէ վուգու պուլան թէպէտտիւլաթ իլէ թէֆսիր օլուհմալը տըրլար: Միւշարիլէյին իստիասընճա կէրէք Պաղեստինտէ վէ կէրէք Ասիա ի Սուղրատա հէր պիրի տէհրլէրճէ սիւրէն գօրագ վէ բութուպէթլի միւստէթլէր պիր

պիրլէրինի թէագիւպ էթմէքտէ տիրլէր: Գօրագ միւստէթ պաշլայընճա փուհարլար վէ չալար գուրուր: Գօյուհլար վէ սըղըրլարը սու իչին չիմալա կէթիւրմէյէ մէճպուր օլտուգլարընտան գավմար սիւրիւ սիւրիւ հիճրէթ էտէրլէր վէ լաքին բութուպէթլի միւստէթ պաշլայընճա, չէօլլէր չիչէպլէնիւր, հիճրէթ ագընթըըն օ թարաֆա տէօնէր: Սողոմոնըն էյամընտա (1016—974) օ մէմլէքէթլէրտէ բութուպէթ միւստէթի իտի, վէ օ զէման Մըսր իլէ Հինտիսթան արասընտաքի թիճարէթ պաշլատը: Շիմալա սողըրու Փալմիրա վէ Թատթօր չէնէլտի: Քրիստոսըն էյամընտա իսէ, ճէնուպտա գօրագ միւստէթի պաշլամըջ իտի: Վէ պէօյիւք քէրվան ճատտէլլէրի թէքք էտիմիչ իտի: Անտէն սօնրա պիր բութուպէթ միւստէթի տահա պաշլատը, վէ Հազրէթ ի Մուհամմէտին էյամընտա (թ. ի. 600) թէքքար գօրագ միւստէթի իտի: Վէ իլթէ Արապ օրտուլարընը չիմալա սիւրին գուգվէթլէրտէն պիրիսի պու օլտու: Ասիա ի Սուղրատա վէ Սիւրիատա կէչէն 3000 սէնէ գարֆընտա պիր չօգ սիյասի թէպէտտիւլաթըն օլմասը ճիւմլէյէ մալիմ տիր: Արապիսթան, Ասուր, Բարեղոն, Նինիլէ, Պաղեստին, Փալմիրա, Հիթթիլէր, Սէլճուգլար վէ սաիր գավմար կէլիպ կիթտիլէր: Իմիէրաթօրլուգլար գուհուր վէ սուգուլթ էթտիլէր: Հընթինկիթըն իտտիա էտէր քի հէփ պու թէպէտտիւլաթ տախի գօրագըըզ վէ բութուպէթ միւստէթլէրինին թէպէտտիւլի նէթիճէսի իտի:

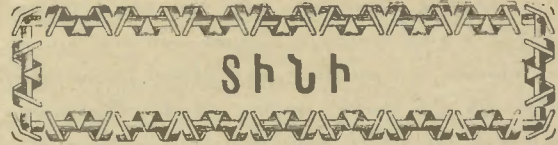
Շայանը տիդգաթ հէնի պիր մէսէլլէ տէ չու տըր: Բիւզանդիան թարիխի թէնարրիյաթըմ նէթիճէսինտէ չու ֆիքրէ զահիպ օլմուշըմ քի, Շարգի իմիէրաթօրլուգընն պիտայէթինտէն պէրու, Ասիա ի Սուղրա Ալլանըն վահտանիյէթի թարաֆընը թուլմուշ օլուպ, էվրօփա իսէ, իւահլարըն քէսրէթի թարաֆընը իլթիզամ էթմիչ տիր: Քիլիսէտէ թասվիրլէր տավասընտա, Շարգ՝ թասվիրլէրէ իպատէթի բէտու էթմիչ, Դարպ իսէ անը թէչվիք էթմիչ տիր: Եոնանլար արասընտա Սուրբլար գատիմ իւահլարըն հէրինի թուլմուշ վէ 717 տէ Իսալրեան Լիւնտան պէտ իլէ 847 յէ գատար Ասիա ի Սուղրա աղիլլէրէ սէճտէյէ մուհալէֆէթ էյլէմիչ տիր: Պու ֆարգ պու կիւնէ գատար Որթօսնիս վէ էրմէնի քիլիսէլլէրի արասընտա զահիւր օլմագտա տըր: Պազըլար պուհունն սէպէպլինի Իսլամըն գուհուրուհտա պուլուրլար:

Հաքին տօղորուսու չու տըր քի, Ասրա ի Սուղրա էհալիսինաէ վահիր օլան պու ալամէթին սէ-պէպի, Իսլամիյէթէ աախի թէէսիր էյլէմիշ օլ-սա կէրէք տիր :

Տիրելէրի պիրպիրիյէ թաթպիզ նէթիճէսին-տէ պիր չօգ մուհիմմ հապիգաթլար մէյտանա չըզըյօր : Պիր Գաթօլիք մուհարրիրին տէտի-յինէ կէօրէ Բրիսթիան քիլիսասընտա գուհուր էթմիշ օլան պիւ ճիւմէէ էսքի Հերեթիսիսուղ-լարըն էսէրինի պու կիւն Թիւրքիատա կէօրէ-պիլիրսին : Վէ նիչէ Բրիսթիան ֆորգալար քէնտիլէրտէն էվվէլքի փութիքէթ տինլէ-րին ագաթտ վէ մէրասիմինի քէնտիլէրի իչիւն գապուլ էտիպ Բրիսթիանլըզը օնա ույտուր-մուշ աըրլար : Մէսէլա, Բրիստոստան էվվէլ մէվճուս օլան Միքրա տինինին միւճիտի օլան Միթրանըն տօղուշ կիւնիւնիւ հանի Դիկ : 25 Բրիստոսըն Ծնունդընա թահվիլ էյլէմիշ տիր-լէր : Վէ վանն էտէրիմ քի էրմէնիլէր արասըն-տա Միքրա տինինէ թապի օլանլարըն ազ պու-լունաուղու սէպէպուէն, Ծնունդը անլէր Դիկ : 25 է գօյմագտան իմթինա էյլէտիլէր : Պու պէնիմ պիր թաթմինիմ տիր, անը սիզ թա-միզ հախօտ թահգիզ էտէպիլիրսինիզ :

Իչթէ պու միսուլլու մէսէլէլէրի պու կիւն սիզին միւթալէալարընըզ թագտիմ Էտէրիմ : Էլպէթ իլք սիզգաթընըզ ճէլպ էտէճէք օլան խուսուս սիզին հայաթ խըտմէթլէրինիզ տիր : Հաքին պալատէ թատատ էթտիյիմ մէսէլէլէր իլէ մէշղուլ օլարգճա, էֆքիւարընըզ տահա վասի վէ տահա գէնկին օլանադ տըր : Սիզ ճիւնն թարիխինին պէօյիլք վագըալարըն արա-սընտա հաշայօրսընըզ, օլ վագըալարըն նիչէլէ-րինին թա գալպիկահընտա պուլունույօրսընըզ, իմտի սիզէ տիւչէն վագիֆէլէրի տիզգաթ վէ ճիտտիլէթլէ իճրա էյլէյինիզ : Էկէր հայաթընըզ սատէ օլսա պիլէ իտէալարընըզ եիւքսէք օլ-սուն : Էյի կէօրիւնիլզ վէ պէրրագ իֆատէ էտինիլզ վէ վագիֆէնիլզ իճրա էտէրքէն պաշ-գալարտա օլան ֆարզընըզ տա ունուլմայընըզ : Շէյքսփիրին տէտիլի կիպի, «Հէր շէյտէն զի-յատէ քէնտի քէնտինիզէ սատըզ օլունուլ» Ագաթտինիլզ հէր նէ տէ օլսա անա, ինկիլթէր-րատա պաշամըշ օլուպ՝ չու պիւթիւն պու տիյարա տա տաղըմըշ օլան Պօյզ Սփառք ա-գաթտինին չու գըսմընը իլավէ էյլէյինիլզ, հանի «Հէր կիւն աղալլի պիր քէրիմ մուամէլէտէ պուլունահաղըմ», տէյինիլզ : Պէօյլէճէ սիզ հէմ քէնտինիլզ հէմ պաշգալար իչիւն հաշատը-ղընըզ սէպէպուէն տինիս տահա էյի օլանադ տըր :

ՍՕՆ

ՎԱԽԶԻՆ ԻՇԻ

Ատէմ վար քի ալըր ֆագաթ վէրմիշ. ա-տէմ վար քի վէրիւր ֆագաթ ալմազ. նիհայէթ ատէմ տէ վար քի հէմ ալըր, հէմ վէրիւր : Հայաթտա իքի մուայէն ազընթը կէօրիւնիւր : Պիրի Սլլահաան նիւպէան էտէրէք անա տօղու ճէրէյան էտէր, տիկէրի տէ քէնտինտէն նիւպէան էտէրէք պաշգալարընա տօղու ճէրէյան էտէր : Ինսան՝ իքի ազընթըլարըն թամմ պիրլէշտի-յի նօզթատա պուլունույօր, տախմա ալըր վէ ալէտտէվամ վէրիւր : Նէ ալըրսա օնու վէ-րիւր. նէ գատար ալըրսա, օ գատար վէրիւր : Բէսուլ՝ «Պէն անը Բապպըմտան գապուլ էթ-տիմ վէ սիզէ տէ վէրտիմ», տէյօր :

Տիրի հայաթըն վէ բուհանի մէմուրիլէթին գանուլարը տախի այնի շէյ տիրլէր :

«Զինէֆէս ինսանը» Բրիսթիյան հափան նէ իսէ — հանի Սլլահ իլէ ալագայա կիրմէք մէ-ղունիլէթի — Բրիսթիյանը տա Ինճիլ խըտ-մէթճիսի հափան շէյ՝ այնի տիր : Պիր Եպիս-կոպսըն մէս էթմէսի, պիր մէճիլսին էլ գօ-մասը ալիլ, անճադ Բուհ իւլ Գուստըն գալպէ տօլմասը տըր քի ինսանը Բրիստոսըն խըտ-մէթճիսինէ թահվիլ էյլէր : Պիր Զինճիյի սու իլէ պէյազալմազ նասըլ իմքեանսըզ իսէ, պիր քիմսէյի տախի պու շէյ օլմատըգճա Ինճիլին խըտմէթճիսի հափմագ օ ալէրէճէ իմքեանսըզ տըր : Էն էյի վաիլ՝ էն էյի Բրիսթիյանտան մէյ-տանա կէլիր :

Վաիլ՝ իքի գաթ թէհլիքէյէ մարուզ օլա-րազ հաշար : Բէնտինին ֆիքրինի վէ գալպինի իլէրի կէօթիւրմէք իչիւն օ գատար վագֆը նէֆա էտէպիլիր քի խարիճի ալէմ իլէ ալա-գատա պուլունուլմագ վագթը հախօտ իչթանը գալմայապիլիր, վէ հախօտ տա քիլիսանըն վէ ճէմաաթըն պիր չօգ ումուրունու թագիպ էթ-մէք իչիւն օ գատար վագֆը նէֆա էտէպիլիր քի Սլլահ իլէ ալագատա պուլունուլմագ գուվ-վէթի հախօտ իչթանը գալմայապիլիր : Պիրին-ճի՝ գուրունը վիւսթատաքի մանասթըր րա-հիպինին, ունրաքիսի իսէ պու կիւնքի բուհ-պանըն թէճրիպէսի տիր : Հէր իքի հալ տախի պիրէր ֆէլաքէթ տիր : Էկէր տախիլէ ագան խարիճէ ագանտան զիյատէ օլուրսա, գալպ՝

նօրիւ տէնիզէ միւշապիս պիր հալ քէսպ էտէր. խարիճէ ագանո տախիլէ ազանաւան չօգ օլուրսա, ինտան՝ գորուսուչ պիր նէհրէ թէհալվիւլ էտէր: Էն էյի վաիզ՝ ալմագ վէ վերմէք արտսընտաքի նիսպէթի աօղրու. սաղայարագ ֆէլաքէթին էօնիւնիւ ալապիլիր: Ալլահ իլէ տլազա հօլունու տախիւս աչըզ պրազըր քի Անտէն տախիւս եէնի եէնի լութֆլար գապուլ էյրէսին. քէզա ինտանլար իլէ ալէտտէվամ թէմաստա պուլունուր, չէյլէքի Ալլահտան ալտըզ լութֆլարը անլէրէ իլհազ էյլէսին, վէ տուս իլէ ամէլի էօյլէ պիր նիսպէթէ գօր քի հօղարտան ալաղը ինտանլարա վէրտիլի իլէ միւթէնսարպ օլունու:

Բապուլմըզըն էքմէք միւճիգէսինի իլէմէքտէ մապսէտի աճ էհալիլի տօյսրմադտան գիյատէ շայրտէրինէ մանկալիարժանան (իւմ ի թէրպիլէ ի աթֆալա միւթէալլըզ) պիր տէրս վէրմէք իտի: Անլէրին տէրունինտէ քէնալիլէրին զաթի օլտուզլարը իթթիլաարըն տյանտըրըր: Անլէրին պէչ էքմէյինի վէ իքի պալըզըն ալըպ պէրէքէթլէր: Անլէր միւպարէքէնմիլ իւնսիւրլէրի Անըն էլլէրինտէն ալըպ էհալիլէ թէվզի էտէրլէր, «վէ ճիւմէսի եէյիպ տօյսուլար:» Պունլարըն քեաֆֆէսի էօյլէ պիր իրազիսախան (իւմ ի էչիայա միւթէալլըզ) տէրս տիրքի լէսուլլար ալա տէնուլթմաաղըզլարը կիպի պիլը տախի անը ճէր կիւն թէքարա էօյրէնմէյէ միւնթաճ ըզ: Վաիլին իչի՝ Ալլահտան ալըպ ինտանլարա վերմէք տիր:

Պաղըլար բուհպանըն իչինտէ պիր «Էօլիւմ խաթթը» կէօրիւրլէր: Էօյլէ պիր հուսուս օլտա պիլէ ալէլ ումում զանն օլունան մահալտան կէչմէզ: Շիւպհէսիլ հիչ պիր սիկուրթա չիրքէթինին ճէտվլլէրիլէ անըն պիր ալազասը հօզ տըր: Վաիլլիք սինն թանըմազ: Էկէր ինտանն Ալլահ իլէ ալըզ վէրիչի հօզ իսէ, էօլիւմ խաթթընա տօգունմազ իչիւն ալթմըչ եաչընա եէթիլմէյէ հաճէթ հօզ տըր, զիրա օ խաթթ՝ պէլքի թամ քէնտինին թաղաիս օլունտուղու սէնէտիր: Վէ էկէր էգէլի օլան Ալլահ իլէ հապիլի պիր ալազատա իսէ մէզարըն պու. թարաֆընտա տնըն իչիւն էօլիւմ խաթթը հօզ արըր: Բապուլ իթթիւտա էտէնին գուվլէթի եէնիլէնիր, գարթալ կիպի գտնատարըլլա հօզարը չըգար, գօչար վէ կէվչմէզ, եիւրիւր վէ հօրուլմազ: (Նշխարներ) (Վեր.) Մ. Կ. ՓԱՓԱՋԱՆԱ

ՏՕԳ. ՏՐՖ ՎԷ ՀԻՆՏԻՍԹԱՆ

Հինտիսթանտա հայաթընը ինճիլ վազընա սարֆ էթմիլ օլան Իսդօյիալը պէօյլէք միսիօնար, սօն կիւնլէրինտէ վաթանընա ալտէթ էյլէտի: Պիր կիւն էտինպուրիտա պէօյլէք պիր քիլիստաա ճէմ օլմուչ օլան պէօյլէք պիր իզտիհամա, «Հինտիսթանըն Քրիսթիան քիլիսէսինտէն թալէպի նէ՞ տիր» մէվզուլը իւզէրինէ սէօյլէյօր իտի: Պու միւսինն միւնթէրէմ զաթ սամիլունը 2 պուչուզ սաաթ քէնտի պէլիզ քէլաժլարը իլէ սիհրլէտի: Լաքին ճէսէտի հէյճանն ը գալպինէ տայանամաեարագ օրատա պալըլըպ տիւչտիւ, վէ տէր հալ քէնտինի տիւչարը չըգարտըլար: Ալլը պաչինա կէլինճէ՝ «Պէն նէ՞րէտէ իտիւմ, պէն նէ՞ եափըյօր իտիւմ» տէյիպ պիր տապիլէ սօնրա հէր չէլ իաթըրնա կէլէրէք, «Պէնի կէրի օրայա կէօթիւրիւնիւզ, նութըմը պիթիլմէլի իմ», տէյու նիտա էտինճէ, տօսթլարը «Լաքին սէնի օրա կէօթիլիւր իսէք, տայանամազսըն, էօլիւրսին:» տէտիլէր: Օ իսէ տօսթլարինա, «Խայր, էկէր պէնի կէօթիւրմէզսէնիլ պունա տայանամազ էօլիւրիւմ:» տէտի:

Անը կէրի քիլիսէյէ կէօթիւրտիւլէր: Պիւթիւն ճէմաաթ հիւրմէթլէ տայազա գալգաթը, նիչէլէր կէօզ հաչլարընը զապթ էտէմէտիլէր: Քէնտիսի սէ զաիֆլիլինտէն աչազտա տուրամայօր իտի: Լաքին սօն պիր ճէհա իլէ տօղրուլուպ չէօյլէճէ նիտա էյլէտի: «Էյ Իսդօյիանըն փէտէրլէրի, Հինտիսթան իչիւն պաչպա էվաալաբընըզ հօզ մը տըր: Պէն պիւթիւն հայաթըմը օրատա սարֆ էթտիւմ, վէ արթըզ հայաթըմ գալմամըչ տըր: Փազաթ օրա կիտէճէք պաչպա կէնճլէր հօզ իսէ, պէն քէնտիւմ օրայա կէրի կիտէճէյիւմ, կէտիպ քէմիլլէրիմի օրայա տէֆն էթտիլէճէյիւմ, թա քի օ տիյար էհայիսի պիլլէլէր քի Քրիսթիան Պրիթիանիատա Հինտիսթան իչիւն էօլմէյէ հաղըր օլան աղալիլ պիր աաէմ վար տըր:»

ՊԻՐ ԳԱՀՐԱՄԱՆ

Իտիանիա-Ամէրիգա մուհարէպէսի էտնտսընտա Մր. Բուզվլլիթին էլի սլթընտա պուլունան զապիթլէրտէն պիլիտի հարալանըպ կէրէ սէրիտի: Նէֆէրլէրտէն պիրիսի պուլունու կէօրիւնճէ անըն հոսընա ուզանըպ հաթտը: Զապիթ, «Պուրտան կիթ, հէրիֆլէր

գուրչունու պուրայա եաղաւրդօրլար,» աւտի
խաէ, ասքէր, «Էֆէնալիմ, մէրազ էթմէյինիզ,
պէն եաղան գուրչունլար իլէ սիզին արանըզ-
աա պուլունույօրլմ,» աւէյիւ ճէվապ վէրաի:

Զապիթ պու կէնճին սատագաթընա հայ-
րան զայարագ անըն պու թէնլիքէլի եւրաւն
չէթլիմէսինի թալէպ էյլէտի: Լաքին կէնճին
այլըմաաղընը կէօրիւնճէ անա, «Պէն սէնին
ամիրին իմ, վէ ոանա էմր էսլօյօրլմ քի պու-
րատան չէթլիպ կիտէսին, զիրա սէնին պէն-
տէն մատա քիմէյէ խսլըն եօզ աըր:
Պուրաաը սաղլամ առէմլէրին եւրի աւէյիլ տիր:
Սանա կիթմէքլիյինի էմր էտիյօրլմ,» աւտի:

Օ զէման ասքէր խաֆիֆ պիր փէրտէ իլէ,
«Էվլէթ էֆէնալիմ, լաքին պէն սաղլամ պիր
առէմ աւէյիլ իմ, վուրուլաուլմ,» աւէյու ճէվապ
վէրաի:

Մ Ի Ի Թ Ե Ն Ե Վ Վ Ի

ՄԱՐԱՇ ԻՄ Ի ԻԱՆԻ ՄԷՔԹԷՊԻ

Իշպու մէտրէսէնին 1855տէն պէրու նէչէթ
էտէն մէզունլարընըն սալըսը 142յէ պալիզ
օլուպ, 72 զէվաթ տալի խուսուօի թալիմ
գապուլ էտէրէք էթրաֆ զարիյէլէրտէ օլան
չիւպէ քիլիսէլէրտէ իչէմէքաէ տիրէր: Պու
սէնէ Յունիստէ աօգուզ նիզամի մէզուն վէ
ալթը խուսուօի թալիմ գապուլ էթմիշ օլան
էֆէնալիէր իքմալը թահսիլ էթմիշ տիրէր:
Յունիս 7յէ միւսաաըֆ Կիրալի կիւնիւ Մարաշ
Շէքէր աէրէ Ինճիլի Բիլիսէ հալլուսուտա իւշ
քիլիսէնին ճէմաաթլարը պիրլիքաէ օլարագ,
Թարսուս քիլիսէսի չօպանը Վեր. Ստիփան
Թոլմասեան թարաֆընտան, պու սէնէնին վաղը
իրաւ էտիլտի: (*)

Յունիս 11, Հինգշաբթի կիւնիւ Մարաշըն
Տիվանը Ինճիլի քիլիսէսի ճէմաաթ իլէ խըն-
ճախընճ տօլու օլաղը, վէ պիր զըմըտա
իչէրտէ եւր պուլամաղըզլարընտան կիթ-
մէյէ մէճպուր օլաղըզլարը, պաղըլարտա,

աղըլարտա փէնճէրէլէր էօնիւնտէ տուրաուզ-
լարը հալտէ, սիւքիւնէթ ի քեամիլէ իլէ Իլմի
իլահի մէքթէպինին իթմամը միւտաթ էտէն
սրնֆընըն իթաի տիփլօմա զիյնէթի իճրա
էսլիալի: Մէտրէսէնին ըլիտի Մր. Կուս-
սէլ էօնտէ, վէ արգաւան մէտրէսէնին Լիմ-
րիզալը փրօֆէսօրը Մր. Ուսալի վէ աիկէր
եւրլի իքի փրօֆէսօրլար Վեր. Սիմօն Թէրզ-
եան վէ Վեր. Կարապետ Յարութիւնեան, վէ
անլէրին արգաւորտան մէզունան էֆէնալիէր
օլաղըլարը հալտէ, վագար իլէ ճէմիյէթին օր-
թաւընտան կէչիպ, միւսպէր էթրաֆընտա ախշը
մէվլի էյլէտիլէր: Մր. Կուսալի ըլիյասէթի
թահթընտա թէչէքքիւր իլահիալիլէ խըտմէթ
պէա օլընալ: Մէզունանտան Տիզրան էֆ.
Անգրէասեան (Եօղուն օլուզը, Այնթապ Մ.
Թ. Գօլէճի միւնիթէիլէրինաւէն) «Ազլի մուհա-
քէմէնին տինէ օլան ալագաաը», սէրլէվալը
պիր հուլթ իրաւ էտիլտի: Էֆրայիմ էֆէնալի
ձըրնաղեան (Մարաշը, Թարսուս գօլէճի միւն-
իլէրինաւէն) «Էրմէնիճէտէ մահֆուզ իլք
ասլարըն Բրիսթիան էսէրլէրի», Սիրահան
էֆէնալի Ազպապեան (Թարսուսը, վէ Թար-
սուս գօլէճի մէզունլարընտան) «Բրիսթիան
իմանընըն թաղիաթը», Յարութիւն էֆ. Նօ-
խուտեան (Զէյթունը վէ Այնթապ Մ. Թ. Գօ-
լէճի մէզունլարընտան) «Գուրպան վաղըթա-
սլըլա թէրագգի», Գիւրգ էֆէնալի Սահակեան
(Խարիսթիլու վէ Խարիսթի գօլէճի միւնիթէ-
իլէրինաւէն) Էրմէնիճէ լիսանլա «Ո. Գիլիզ
Իրեւ ընկերային ոյժ մը», Մարգիս էֆ. Զօ-
պանեան (Եւրէ Պագանը վէ Թարսուս գօլէճի
մէզունլարընտան) «Պիր Խրիսթիանըն տիկէր
տիլլէրէ տօղրու վաղիլէթի նէ՞ օլմալը աըր»,
Սիմօն էֆ. Վեհապեաւեան (Մարաշը, Այնթապ
գօլէճի մէզունլարընտան) «Մարաշըն Բրիս-
թիանըզ թարիխի», Ներսէս էֆ. Սարդեան
(Ճիպլինլի, Թարսուս գօլէճի մէզունլարընտան)
«Ատէմ լաեէմուլ աըր», Ասատուր էֆ. Սօ-
լագեան (Շարը, Թարսուս գօլէճի մէզունլա-
րընտան) «Յիսուսըն պիր մուալլիմ հալինտէ
գուլվէթ վէ բիւճհանիյէթինին սըրըր», մէվ-
զուլարը իւղէրինէ հուլթլար իրաւ էյլէտիլէր:
Արաւտա, զըզլար գօլէճի վալմուսիլէրիլլէ իլմի
իլահի թալէպէսինաւէն միւրէքքէպ պիր գու-
ալը խօշ մագամլար թէրէննիւմ էյլէտիլէր:
Պու հուլթլարտան սօնրա մէքթէպին մուալ-
լիմլէրինաւէն միւնիթէրէմ Վեր. Ս. Թէրզեան
թարաֆընտան փէք ամէլի վէ զըմէթլի պիր

(*) Մէզքիւր վաղ Բանիւնեանըն սիւթիւնլարընտա կէօ-
միւսէ, գարիւնը քիրամ մէմնուս օլաճաղ աըր:

նասիրհաթ իրատ էտիլտի, Վէ սօնրա րէիա թա-
րաֆընտան մէզուն էֆէնտիլէրէ տիպլումալարը
թէվտի էտիլտի:

Յունիս 12 Ուրբաթ աղչամը իմ ի իւահի
մէտրէսէսի սալօնընտա պուսէնէնին մէզունլարը
իչին պիր իւնսի իճթիմա վուգու պուլտու:
Այնթապ պիրինճի քիլիսէնին չօլանը վեր. Գրի-
գոր էֆ. Տէր Պօղոսեան, վեր. Ս. էֆ. Թով-
մասեան Վէ Մարաշ Ինճիլի քիլիսէլէրին չօ-
պանլարը իլէ մէճլիսէլի, Վէ Մարաշ իմ ի
իւահի մէզունլարընտան Տէր Սահակ հայր իլէ
Սողումոն էֆ. Ոսկերիչեան Վէ սաիր մէտուվ-
վին ի քիրամ Վէ գըզլար գօլէճի րէիսէսի Վէ
մուսլիմէլէրիլէ մէզունլարը Վէ սաիր մէզուն
էֆէնտիլէր իսանըմլարըլա, Վէ Միսս Սամընա
(քի էլթամիսանէսինտէն 3 էֆէնտիլէր պուսէ-
նէ իմ ի իւահիտէն մէզունէն նէչէթ էլէտի-
լէր) հազըր իտիլէր:

Պու իճթիմատա, վեր. Գրիգոր Տէր Պօղոս-
եան մէզունլար թարաֆընտան սէօլէտի: Քէն-
տիսի մէզուն օլալը իւչ սէնէ օլմուշ իսէ տէ,
պու ազ վազըթ դարֆընտա մէքթէպ էփէյի
թէրազըլ էլէմիշ շէօլէքի օտունլուգ քիւ-
թիւպիսանէ օլմուշ, կիւզէլ պիր իպատէթիսանէ
մէյտանա կէլմիշ, շակիրտան Վէ խօճակեանըն
օյնամալարը իչին Թեկիս ֆօրթ հափըլմըշ,
պանեօ հէրի հափըլմըշ, քիւթիւպիսանէյէ հէնի
քիթապլար իլավէ օլունմուշ: Միւսիլէյի չա-
կիրտէրէ խիթապէն, մուվաֆֆադէյէթին սըր-
ըր, հաքիմ պիր ֆիքրէ, սէվէն պիր գալպէ,
հէսսաս պիր վիճտանա մալիք օլմազ իտիլինի
պէյան էլէտի:

Խօճալարա տա մաթպուաթ ալէմինտէ չօգ-
ճա կէօրինմէլէրինի թավսիյէ էլէտի:

Պատէհու վեր. Ս. Թովմասեան շտարէ
մէճլիսի թարաֆընտան սէօլէյիպ, խօճալարա
տա թավսիյէ էլէտի քի, իմ ի իւահինին ահ-
վալը հազընտա մէզունլարընա սըզ սըզ մա-
լիւմաթ վէրսինլէր Վէ անլէրէ հէնի Վէ ֆաի-
տէլի քիթապլար թավսիյէ էթսինլէր: Շա-
կիրտէլին կէրէք Ինճիլի քիլիսէլէրտէ Վէ
կէրէք Լուսաւոյչակսն քիլիսէլէրին Լուսաւն-
լարընտա իֆա էթտիքլէրի հիւսն ի խըտմէթ
իչին թէչէքքիւր պէյան էտիլտի:

Վեր. Կարապետ էֆ. Յարութիւնեան Յի-
նչիթի թարաֆընտան Վէ Դէորդ էֆ. Սահակ-
եան, րէֆիգլէրի թարաֆընտան իրատը քէ-
լամ էլէտիլէր: Պու խօշ միւլադաթ Վեր. Սի-
մօն Թէրգեանըն տուասը Վէ Տէր Սահակ իւյ-
րըն օրհնալիւնը իլէ խիթամ պուլտու:

Մարաշ

ԱՅՐԱՀԱՄ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

«ԲԻԻՉԱՆԴԻՈՆ»ԸՆ ՄՈՒԽԱՊԻՐԻՆԷ ԱԶԸԳ ՄԷՔԹՈՒՊ

Պիր գաչ սէնէտէն պէրու, էրմէնի դազէ-
թալարըմըգտա՝ սօղորուտան Միսիօնէրլէր Վէ
սօլալարտան էրմ. Փրօթէսթանթլար ալէյինտէ
Վէ պազէն տէ հալընըլ էրմ. Փրօթէսթանթլար
ալէյինտէ սօղորուտան հազարէթ իլէ սօլու
պիր թալըմ նէյրլյաթ կէօրիւմէքտէ աիր:
Եազընլարտա Բիւզանդիոնըն մուխապիրինին՝
Այնթապապի իլէր հազընտա օլան րափօրը
տախի պու նէվտէն պիր շէյ իտի: Միւսիլէյի
էրմ. Փրօթէսթանթլարըն միլլէթիէրլէր օլ-
մաաղլարընը իտաիա էտիյօր: Լաքին պու
շէյ պիգիմ իչին պիր մուսամա օլտուզընտան
պու ալըզ մէքթուպ իլէ, րէճա էտէրիզ շու
Այնթապապի մուխապիր կիպի միլլէթիէրլէր
զէվաթ պիպի սօղորու հօլա իրչատ էթմէք ի-
չին՝ գուսուրուսուղու կէօթէրսինլէր: Պա-
խուսուս Փրօթէսթանթ մէքթէպլէրինտէ «Ազ-
գային եւ տնտեսի կրթութիւն հօգ տըր» սէ-
վինին մանասը թամմ նէ՝ օլտուզընտա պիգէ
անլաթսընլար: Լաքին մէսէլէնին սաթհի օլ-
մամասը իչին աթիտէքի պիր գաչ նօգթալա-
րըն թասրիէ էտիլմէսինի արզու էտէրիզ:

էվլիլա. Գապահաթ աճէպա Փրօթէսթանթ-
լարըն էրմէնիճէ գօնույմաաղլարը՝ մը տըր:
Պիզէ կէլիյօր քի պու օլամաղ. չինքի կի-
լիլիա Վէ սաիր հէրլէրտէ պու խուսուս փը-
րօթէսթանթլար իչին նէ տէրէճէ սահիս իսէ,
Լուսաւորչականլար իչին տէ այնի տէրէճէ
սահիս տիր: Եօգ էյեր էրմէնիճէյի լիսան հա-
լինտէ թալիմ էթմէք մէսէլէսի իսէ, Լուսա-
ւորչականլարըն Փրօթէսթանթլարտան զլյատէ
նէ՝ հափտըզլարընը անլապալիսէք՝ պէլքի պիզ
տէ ծնտան իսթիֆատէ էտէր իտիք: Միւլքիլ՝
զանըմըգճա լիսանտան ֆարզըլ պիր շէյ օլ-
մալը տըր. չինքի իարփուլտա օլտուզու կիպի
լիսանլարըն էրմէնիճէ օլան Փրօթէսթանթլար
տախի այնի պու հազարէթէ մարուզ օլույօր-
լար:

Սանիկն. Գապահաթ աճէպա Փրօթէսթանթ-
լարըն էրմէնի թարիխինէ էյի էօյրէնիպ՝ էօյ-
րէթմէտիքլէրի՝ մի տիր: Թալիմ էտիլմէյօր
տէնիլի իսէ, հազիգաթա մուղալի օլուր. հօգ
էյեր, Լուսաւորչական մէքթէպլէրինտէքի կի-
պի էօյրէտիլմէյօր տէնիլի իսէ, օ պէլքի հա-
զիգաթա հազըն կէլիլ: Փրօթէսթանթ մէք-
թէպլէրինտէ՝ էրմէնիլէր թարիխտէ միլլէթլէր
արասընտա էն պաշտա կիտէն պիր միլլէթ

տէյու թալիմ էտիւմէզ, էրմէնի ճէնկեալէրլէր տիւնեանն էն պէօյիւք մուհարիպլէրի տէյու թէարիս էտիւմէզ. էրմէնի մուհարիպլէր տիւն- հանն էն պէօյիւք գալէմ սահիպլէրի տէյու թէարիս էտիւմէզ. էրմէնի տիւնեա մէտէ- նիյէթինէ Բուսլար վէ Բումալլար գատար թէէ- սիր էթմիշ տէյու թէլլէրն էտիւմէզ..... Լա- քին պուսլար հէփ գապահաթ իսէ անլամագ իսթէրիզ: Միլլէթ հալինտէ ֆազլիլէթլէրիմիզ վար վէ անլէր իշիւն նէ գատար իֆթիլսար էթմէք տէյէր, լաքին անլէրի միւպալաղալը կէօսթէրիպ գուսուրլարըմըզա կէօղիւմիւզիւ գափամագա չալըչմագ՝ պիզի միլլէթ հալինտէ տիւչիւրիւր վէ թալէպէյէ եանլըլ էֆքեար վէ- րիւր: էրմէնի ըսսամըլզ վէ օյմաճըլզ վէ մի- մարըլը հագգընտա պահս էտէր իքէն՝ էրմէ- նիլէր ֆէնն ի միմարիտէ տիւնեատա պիրինճի մէվզիի իհրազ էթմիլլէր թէսամվլուրոուն վէ- րէճէք թարգտա թալիմ էթմէք պիզէ մի- լէթփէրվէրիւք օլմայըպ, պէլքի սալթէքեարըլզ տըր: Եանըլըյօր իսէք՝ անլամագ իսթէրիզ:

Սալիսէն. Գապահաթ աճէպա մէզհէպի՝ մի տիր: էյէր իթիրազ չու իսէ քի Փրօթէսթանթ- լար մէզհէպէ զիյատէ հէնմիլլէթ վէրիյօրլար: Պու տօղրու տըր վէ պուսուս գուսուրը ներէ- տէ՝ օլտուղունու անլամագ իսթէրիզ: «Այն- թապտաքի Փրօ. Գըզլար մէքթէպինտէն մէ- զուն օլան զըզլար հագիգի էրմէնի վալիտէլէր օլամայօր» տէյէն էֆէնտի հէր քիմ իսէ, էյի պիլմէլի տիր քի, հագիգի էրմէնի վա- լիտէլէր եալընըզ էրմէնիճէ գօնուչապիլէն գըզլարտան օլմազ (օ տա լազըմ տըր): Սա- պահլայըն վէ ագչամլայըն իպատէթ նէ օլտու- զունու, բուհանի հայաթ նէ իտիյինի պիլմէ- յիպ՝ Գրիսթիան սիրէթինէ մալիք օլմայան գըզլար՝ պիզէ՝ էրմէնիճէյի էն միւքէմմէլ պիլ- սէլէր վէ էրմէնի թարիխինի էղպէր էթմիշ օլ- սալար, եինէ հագիգի էրմէնի վալիտէլէր օլա- մազլար: Պիզիմ մուսապիր նէվլինտէն վաթան- փէրվէրլէր էյէր հագիգի միլլէթփէրվէրլէրի պիզիմ կիպի անլայամատըզլարը իշիւն պիզի թագպիհ էտիյօրլար իսէ, եանըլըյօրլար. եօզ պաչգա պիր շէյ վար իսէ, ծոու անլայալըմ տա քէնտիմիզի իսլահ էտէլիմ:

Բապիսէն. Գապահաթ աճէպա Փրօթէս- թանթլարըն Միսիօնէրլէրէ զիյատէ իշթիրաք կէօսթէրմէլէրինտէ՝ մի տիր: էյէր պու իսէ, պու տա սահիհ տիր վէ պուստա նէ՝ գապա- հաթ օլապիլըր: Ամէրիպա վէ էվրօփատա պիր

թագըմ ֆէրալէր փարա վէ ատէմ կէօնտէր- միլլէր քի թիւրքիտա օլան տիւչիլին էհալիյէ եարտըմ էտիպ՝ անլէրին սիյաթի, ֆիքրի վէ բուհանի ահվալընն իսլահը իշիւն անլէրէ իըտ- մէթ էթմիլլէր: Փրօթէսթանթլար ագըլը պու- լունուպ՝ պունտան իսթիֆատէ էթմիլլէր վէ պու կիւն 40-50 սէնէ զարֆընտա պազը եիւք- սէք միւքսսէսէլէրին իտարէսինտէ ճէնէպիլէրէ շէրիք օլմուշ վէ պազը միւքսսէսէլէրի իսէ սըրֆ քէնտիլէր իտարէ էթմէքտէ տիրլէր: Նէ՝ զա- րար էթմիլլէր: Միլլէթփէրվէրլէրի գալ օ- լուպ՝ Ամէրիպալը՝ մը օլմուչլար: Նայր! Պու- րատա պիր գուսուր օլամագ: Լուսաւորչապան մէքթէպլէրինէ պու կիւն պէօյլէ թէքլիֆլէր էտիւմէ գապուլ էթմէզլէ՝ մի:

Միսիօնէրլէրի էրմէնի կիպի տիւչիւնէմէ- տիլլէրի իշիւն թագպիհ էթմէյէ նէ՝ հագգըմըզ վար (էտէպիլսէլէր նէ՝ ալա): Նայր, նանքէօր օլմայալըմ, կէօրտիլիւմիւզ էյիլիլլէրէ քէօր օլմայալըմ: Անկլօ-Սաքսօն թալիմինէ նէ տէ- րէճէ միւնէթտար օլտուղունուղու էրմէնիլէր վէ պախուսուս պիզ կիլիկիա էրմէնիլէրի էյի պիլմէլիլիզ:

Պաչգա տէյէճէքլէրիմիզ վար. լաքին ճէ- վապ վէրէճէք օլան էֆէնտի, հա էֆէնտիլէր, էյէր պուլունուր իսէ, լութֆէն պիզ Փրօթէս- թանթլարըն ագգային վէ ճոնոնային թալիմտէ վէ միլլէթփէրվէրլէրիմիզտէ օլան գուսուր- լարըմըզ պէյան էտէր իքէն, պու թատա տ էթմիլլիմիզ տէօրթ իտուսուլարտա վէ պաչգա ճիհէթլէրտէ իզահաթ վէրիլլէր իսէ, պիզ չախ- սէն վէ պէլքի պիր չօզ քիմսէլէր տէ մէմնուս գալաճագլար:

ԼՈՒԹՅՈՒ Յ. ՊԱՊԻԿԵԱՆ

Մ. Թ. Գօյեճի, Այնթապ

Ե Օ Չ Ղ Ա Տ Տ Ա Ն

Էթէտէն պէրու Բանիսլանն իպրազ էյ- լէմիշ օլտուղու ֆաալիլէթլէր լութֆ էֆչան օլտուղունու պիլտիլիմէ պինաէն չու հալը էտէֆ իշթիմալըմըզ տախի զագէթանըզըն պիր սիւթունունտա իլան պույուրմանըզ միւսթէր- համ տիր: 1914 Յունիս 4|17 Չարչէնպիհ կիւ- նիւ սաաթ սէքիզ բոտտէլէրինտէ սէմա գարա- ըրպ պուլուլար աճայիպ պիր թարգտա կիւր- լէյէրէք չիտտէթլի սուրէթտէ եազան վէ ու- ֆազ ճէվիզ տանէսի հաճմընտա սէմատէն է- նէն տօլու վէ եազմուր մէմլէքէթիմիզի սօն տէ- րէճէ հաս ու քէտէր իւմմանընա իզա էյլէ- տի: Եօզղաւ ճէնուպի Գըզըլ զօճա նահիյէսին- տէ վազը Գուզճու, էրկէկլի, Մաղար օղու

Ինձիւրի, Լէօք, Ինձիւրիմիւսիւմ, Գարապըք
նամ գարիյէլէրին թարլա վէ պաղլարը սաիգէ
կիպի ենէն տօլու վէ եաղմուլարտան քեամիլէն
թէլէֆ ու մանվ օլտուղու կիպի, թէլէֆիլ օլան
սէլլէրան գարիյէլմիգէ կիւղ զատար գարա-
սըղըր, էլլի գատար գօյան կէլի թէլէֆ օլտուղ,
սիւկէր գարիյէլէրի իսէ հէնուղ մէվտուգ մա-
լումաթը պիղէ հէթիլէմէտի Այնէն միշահատէ
էլլէմիշ օլտուղումուղ խանէլէրին հէտմի,
պաղլէլէրին խարապիյէլթի կիւղիւնտէն գօփան
վէլլէլէլէր արասընտա կէօղ եաղարընը սիլլէրէք
սիւլիւնմէմէք օլտուղօր իտի: Շու հալ պէլլի
պիւր քէյֆիյէլթ տիւր քի տէվլէթ վէ միլլէթ պիւր
չօղ զիյան կէօրաիւլէր, պու կիւն պիլլիմ իչիւն
աղիմ քէտէր կիւնիւ ատիւ: Շատ ալէմէթի օլան
սիյան պուլուլթար կիւրլէյիլնտէն սէմա վէ
ղէմիւն թիթրէմէսի գուրէմիլգին սարսըլըպ
հարէքէթի, փէտէր վալիտէլէրին էվլատ ու
էմվալ, գօյուն զուղու նէրէտէ գալսը տէլու
էլլէմիշ օլտուղարը ֆիլան ու ֆէրեատըն ետն-
գօրը, չօպանյարըն տաղլարտա տօլուտան
միւթէմսիլէն եարալանըպ սէրինտէն ըլղըս
ըլղըս ագան գանլար արասընտա պայղըն պիւր
հալտէ պուլուլտուղլարը, տալթա վաղթըն
հաղըն օլտուղունու պիղէ անտըրըյօր իտի:
Մեղքիւր գարիյէլէրտէ զրաթտան պաղպա
հիչ պիւր սէնտաթ վէ եա վարիտաթ պուլուն-
մաաղը կիպի իպիմ տաթի պու կիւքսէք
մէմէքէթիմիլգտէ փէք սօղուղ օլուր: Գըշ կէ-
լիօր պուլար իչիւն իղամէթ էտէճէք խանէ,
հէմէյէ էքմէք, զիւրրայա տաթի թօխում
իգթիգա տըր: Պունարա պունու քիմ թէ-
տարիք էտէճէք տիւր: Հիւքիւմէթ վէ միլլէ-
թիմիլին պու գարիյէլէրէ, տօղրու նաղարը
սիւգաթընը ճէլպ էթմէք իսթէրիղ, չու տէհ-
չէթի թուֆանտան զարարտաթ օլան սէֆիլ
վէ ֆագիւր հալլէրէ իմտաա էլլէմէք էմէլլնտէ
պուլունան տահապը խայրէթլէր քէնտի հէտի-
յէլէրինի տօղրուտան տօղրույա Շօղղատ Ա-
ռաջնորդարաննա կէօնտէրէ պիլիլլէր: Փա-
րասը օլան փարասընը, իգթիտարը օլան իգթի-
տարընը սարֆ էտէճէք եէր կէլտի: Ճէնապը
Հաղղտան թէմէնի էտէրիմ քի կէօնտէրէ-
ճէք օլան հէտիլէլէրինիլ գապուլ էտէրէք
սիղ սէվկիւլլէրիմիլգի պէօյլէսի նիչէ պէլա-
լարտան հրֆղ էլլէսին:

ՅԱԿՈԲ ՔՆՆ. Մ. ՕՀԱՆԵԱՆ

Մազար Օղլու գարիյեսի

ՀԱՖԹԱ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ

ՏԱԽԻԼԻ

Մեհլիսի Մեկուսան.— Մէճիլիս ի մէպու-
սանըն պու հաֆթաքի իճթիմալարը ֆէվզէլա-
տէ մէրագալէր խալիէր: Պիլխասաա հիւքիւ-
մէթին Մէճիլիս ի մէպուսանա թաղիպ էթմէք-
տէ օլտուղու վէ էտէճէյի սիյանէթ ի ումուլիյէ
հաղղընտա պիւր պէյաննամէ թաղաթիմ էտիպ
իթիմաա ըլլի թալէպ էթմէսի վէ ըյէյէ իշթի-
րաք էտէն 214 մէպուլարտան պիւր մոխալիֆ
րէյէ գարը 213 ըյէ իլէ հիւքիւմէթէ պէյան
ը իթիմաա էտիլմէսի վէ Մէճիլիս ի մէպուսան
իլէ հիւքիւմէթ արասընտա պիւր էմնիյէթ վէ
մէրպուլիլթի միւթէգապիլլէնին փէք փար-
լազ սուրէթտէ մէյտանա չըգմասը՝ հաֆթանըն
չայանը սիւգաթի հատիսաթընտան տըր: Հիւ-
քիւմէթին պէյաննամէսի հատտը զաթընտա
միւթէտիլ, լաքին մէթին, նէֆսինէ էմին վէ
իսթիգալընտան իւմիտվար պիւր բօն իլէ դա-
լէմէ ալընմը օլսալ, մէվզի ի իգթիտարա կէլ-
տիքտէն պէրու կաթիմը օլտուղու վէ եափ-
մագ թասալվուրունտա պուլունտուղու իալա-
հաթը զանուլիյէ, իգթիտաթիլ վէ իճթիմալիյէ
հաղղընտա մալիւմաթ վէրմիշ տիւր: Պէյաննա-
մէտէ էմվալը զէյր ի մէնգուլլէ, իտարէ ի ու-
մուլիյէ վիլալաթ, Սուլհ հաքիւլլէրի, քեա-
թիպ ի տալ-գալանիյն ի ճէտիտէսինտէն պահս
օլունարագ Մէճէլլէնին ուգուտ վէ մուգալվէ-
լաթա տաթի օլան ահքեամընըն թատիլ, էմ-
վալը զէյր ի մէնգուլլէ պանգալարը թէէսիս,
մէհաքիմ ի չէրիյէնին իսլահ, Ուսուլը մուհա-
քէմաթը հուգուգիյէ վէ ճէղաիյէնին թատիլ
օլունաճաղը պէյան օլունմուշ տըր: Գապիլնէ-
նին զայէ ի ամալը վէ պու կէնի գանուլարը
ոագ էթմէքտէն մաղսէտի՝ մէմէքէթին իգթի-
սաթիյաթընը կիւքսէթիմէք, սէրվէթիլին թէղ-
կիտիլնէ միւսաթա պիւր զէմին հաղըրլամագ տըր:
Հիւքիւմէթ՝ պէյաննամէսինտէ օրտույու վէ
տօնանմայը իսլահ իչիւն Ալմանիա վէ Ինկիլ-
թէրրատան ճէլպ օլունան հէյէթ ի աքթիլիյէ-
լէրին ֆալիյէթիլնտէն ֆէվզէլատէ մէմուշ
օլտուղունու, փօսթա վէ թէլէղրաֆըն իսլա-
հընա, թալիմ ի իպթիտաթին մէճպուրի օլ-

մասընա սարքի ը զայրէթ էտէճէյնի, զաւրն-
լարն թալիմ ու թէրպիյէճէ էրքէրլերէ միւ-
սավի պուլունմալարը լիւզիւմինէ զաիլ օլտու-
ղունու վէ պինաէն ալէյն տար իւլ մուալլիմա-
թը իսլան էտիպ զրզլար իչիւն մուվազդաթին
քիւշատ օլունան թահսիլի ալի տէրպլէրի-
նին Սեպակմերտէն իթիպարէն տաիմի պիր
չէրլէ իֆրաղ էտիլէճէյնի պէյան էթմիշ տիր:
Պէյաննամէտէ տէվլէթին սիյասէթ ի խարիճի-
յէսի հազգընտա անճագ պիր իքի սաթթ թախ-
սիս էտիլմէսինին սէպէպի՝ Ճավիտ պէյին
Պիւտէ միւզաքէրաթընըն իպթիսաաքնաա իյ-
րաա էթաթի շուլթ գոա պէյան էթաթի ֆիքր-
լէրին հիւքիւմէթին շօղթա ի նազարէնա մու-
վաֆըզ օլտուղու ճիհէթլէ թէքրարաան սարք
ը նազար օլունմասը օլմուշ տիր: Պէյաննամէյի
թալէաթ պէյ զրաաթ էյլէմիշ վէ խիթմընտա
ալզըյլանմըշ տիր: Պէյաննամէյին զրաաթըն-
տան սօնրա հիւքիւմէթէ պէյան ը իթիմատ ի-
չիւն միւզաքէրաթ ճէրէյան էթմիշ վէ սէօզ ա-
լան մէպ ուսլըն հիւան քիւֆէթի հիւքիւ-
մէթին ֆաալլիյէթին թազաիր էթմիշ տիր-
լէր: Զօհրապ էֆ. տաիլի պիր շուլթ իյրաա
էալէք սօնունտա «Իչիլէ մէմլէքէթին պիր
զըսմընը գուրթարան հիւքիւմէթիմիզ, իչիլէ
Տէվլէթ ի Ալիյէյի Բումէլիտէ փայտար էտէն
հիւքիւմէթիմիզ» տէյինճէ մէճիտաէ տազիլէ-
լէրճէ սիւրէն պիր ալզըյ թուֆանը զօփմուշ
տիր: Իթիմատ իչիլ պէյան էտիլաիքաէն սոն-
րա Սատրազամ Սաիա Հալիմ փաշա քիւրսիւ ի
խիթապէթէ չըգարազ պէյան ը չիւքրան էթմիշ
վէ մէճիսին իթիմատը վէ ճէնապը Հազգըն ինա-
յէթիլլէ պու վաթանը մուազզէզի գուրթարմայա
մուվաֆթագ օլտագը իւմիտինի իզհար էյլէմիշ
տիր: — Պու հաթթանըն Մէճիսի մէպուսան
իճթիմալարընտա Մէարիֆ, Հարպիյէ, Զրաաթ,
էվլաֆ, ֆօսթա թէլէզրաֆ նէզարէթլէրի վէ
Տէֆիլէր ի խազանի նէզարէթի պիւտէթլէրի
թաաաիզ օլունմուշ տիր: Մէարիֆ պիւտէթի-
նին միւզաքէրաթը կանաւընտա Զօհրապ էֆ.
էվրօֆաշա կէսնալիլէն թալէպէլէրին հիւան ի
ինթիխազ օլունմալարը, անլէրին միլլէթէ
փէք չէրէֆ կէթիլէճէք մէվլիտաէ պուլունմա-
տըզլարընը մուալէզէ էթմիշ տիր: Լնվէր փա-
շա իյրաա էթաթի շուլթգոա «Իսթէտիլիմիզ
թախսիսաթը վէրինիզ վէ պիւա թէրէտաիւտ
սիզէ էյի հազըրլանմըշ պիր օրտու վաա էտէ-
րիմ» տէմիշ տիր: Հիւքիւմէթ Հարպիյէ նէզա-
րէթի իչիւն 5,000,000 լիրալըք ֆէվլէլաաէ

պիր պիւտէ Մէճիսի մէպուսանա թազաիմ
էտէրէք անըն զապուլընը թալէպ էյլէմիշ տիր:
Պու 5,000,000 լիրա սօն մուհարէպէ կանաւըն-
տա օրտունուն թէճիլաթ վէ սաթիլէ հաաթը
օլուն շօղտանլարընը իքմալ իչիւն սարք օլու-
նաճագ տիր: 2,216,453 լիրաաան իպարէթ օ-
լան ժանտարմա պիւտէթի տաիլի սէնէն զա-
պուլ օլունտու: Զրաաթ նէզարէթի պիւտէթի
միւզաքէրէ օլունտուղու սրաաաա պազը մէ-
պուսար Զրաաթ նէզարէթինի հիչ պիր իշ
կէօրէմէյօր տէյէ մուալէզէ էթմիշլէր վէ
հաթթա անըն լազլընը պիլէ թալէպ էտէն օլ-
մուշ տիր: Զրաաթ նազըրը պուշլարա ճէվապ
վէրէրէք հապիլաթ ը հալտէ Զրաաթ նէզարէ-
թի մուհիմ իշլէր կէօրաիյիւնիւ, անճագ
րիֆալ հափմաաղը իչիւն մէզքիւր իչլէք
կէօրիւնմէտիլինի պէյան էյլէմիշ տիր: Լվլաֆ
նէզարէթի պիւտէթին միւզաքէրէսինաէն սօն-
րա մէճիսի էվլաֆ նէզարէթինէ, ֆաալլիյէ-
թինաէն տօլալը պէյան ը թէլէքքիւր էթմիշ
տիր: Փօսթա թէլէզրաֆ պիւտէթինին միւզա-
քէրէթի էանաւընտա նազըր Ոսկան էֆ. ու-
ղուն պիր շուլթ իյրաա էալէք իքի սէնէ-
տէն պէրու հափմըշ օլտուղու իսլանաթը, ֆօս-
թա թէլէզրաֆ նէզարէթի վարիտաթընը պու
կիւն իքի սէնէ էվլէլէ նիսպէթէն թազրիպէն
հիւզտէ 50 արթմըշ օլտուղունու պէյան էյլէ-
միշ տիր: Մէպուսարտան պազըրալը նազըրը՝
պիր չօգ մէմուլլարը մինգայրի հազգին ազլ
էթմիշ օլտուղու իչիւն թէնդիտ էթմիշլէր ի-
սէ տէ, նազըր Ոսկան էֆ. հափրլաճագ իս-
լանաթ իչիւն օ թէաալլիլէրին զարուրի՝ օլ-
տուղունու պէյան էյլէմիշ տիր: Մէպուս-
լարտան գատըյինաա պիր զըսմը նազըր Ոսկան
էֆ. նին ֆաալլիյէթինի վէ իճրա էթաթի իս-
լանաթը լիսան ը թազաիր իլէ վիքր էթմիշ
տիր: — Փարլամէնթօ պիւտէթի միւզաքէրա-
թընը իքմալ էթմիշ տիր: Մէճիսի մէպու-
սան տիւնքի կիւն թաթիլ էթմիշ տիր վէ
պէրվէճի մէօթաա Նոյիմբեր ալընտա թէք-
րար իճթիմա էտէճէք տիր: Մէպուսանըն սօն
ճէլլէլէրինաէն պիրինէ Իսթանպուլ մէպուսը
Սալահ Ճիմօզ պէյ պիր թազրիլ վէրէրէք
Քիւսմիլ վէ Ղազի Մուլթար փաշա գապիլիլէ-
րինին ազալարընը տիվան ը Ալիյէ սէվզ օ-
լունմաալընը թալէպ էյլէմիշ տիր: Պու թազրիլ
տէօրաիւնճիւ չիւպէյէ հափալէ օլունմուշ տիր:
Պու թազրիլտէ մէզքիւր զապիլէ ազալարը-
նըն տիվան ը Ալիյէ սէվզ օլունմասը իչիւն 8

սէպտեմբեր 1919 թիւ, պաշտօնաւորը (1) էրքեանը հարպըն տախի շէնասէթի իլէ օր-տունսն մուհարէպէյէ հաղբը օլմասարը սա-պիթ իքէն իրանը հարպ էտիլմէսի. (2) Մու-հարէպէնին խաարէ ի սէնյէ խաթիհաթ օլուն-մայարազ իրան օլունմասը. (3) Էվլէլէթի Մէճ-լիս ի մէպուսանըն դայր ի զանունի օլարպ ֆէսի օլունմասը, զիքը օլունան տիլէր սէ-պէպլէր հարպ իլէ ալազատար արբար: Տէօր-տիւնսն շիւպէ՝ մէզքիւր գապինէ ալալա-րընտան Խաթանպուտա հաղբը պուլունանարը պաշը իյաւաթ ալմազ իչին շիւպէյէ սալէթ իլէ վէ պաղը իսթիճվապտան սօնրա մէսլէյի Փարլամէնթոյա իհայէ էյլէմիշ տիր:

Միսթիկիլի.— Էրմէնիսթան միւֆէթիթի ի ումումիլէրինտէն վէսթէնէնի պէյ՝ մայէթինտէ պուլունաճապ մէմուրլարըն իսթասընը Պապը Ալիյէ թաղաթէ էթմիշ տիր: Պունլար արաւըն-տա էրմէնի մէմուրլար իսթի տախի կէօրին-մէքտէ տիր: — Պէյիւք Չէքմէճէտէ չիտաթթ-լի պիր ւիլլօն դուհուր էտէրէք պիր չօղ խար-մանլարը հալալա զալարարազ տաղթմը: Արապալար, հալմանլար, ինտանլար հալալա զալարըրը պ տիւշմիլէր, իքի քիչի վէֆաթ էթմիշ, 18 քիչի հարալանմը վէ 2,000 լիրա գա-տար պիր խաարաթ վաղը օլմուշ տըր: — Զան-կուլաթ վէ հալալաթինտէ տախի ֆէվզէլաթէ չիտաթթլի հաղմուրլար հաղարադ նէհր ճօշ-մուշ վէ պիր չօղ էվլէրի, թարլալարը, պաղ-չէլէրի սու պաամը տըր: Գոպուտա 11 քիչի թէլէֆ օլմուշ վէ քէօրին սէլտէն կէօթիւ-րիւմիւշ տիր: Գիլիթի վէ էրէյիտէ տախի խա-արաթ վաղը օլմուշ տըր: Խաթանպուտա տա-խի չիտաթթլի պիր հաղմուր հաղարազ օ կա-նատա տիւշէն երալարմլարաան 3 քիչի թէլէֆ օլմուշ, իքի քիչի հարալանմը տըր: — Պահ-րիյէ նաղբը ճէմալ փաշա Խաթանպուտա միւ-վաթէլէթ էթմիշ տիր: — Պապը Ալի հէյէթ ի թէլէթիլիյէսի միւտիլիյէթ ի ումումիլէսինէ թային օլունան Մ. Կրէվիսին մուպալէլէնա-մէսի իմզա վէ թէլաթի էտիլմիշ տիր: — Իրան շահընըն քէմի թէլէվլիւճիւ կէչէն կիրաթի կիւնիւ իճրա էտիլմիշ օլուպ օ միւնասէպէթլէ Խաթանպուտ Իրան սէֆարէթիւնէսինտէ շէնլիք-լէր իճրա էտիլմիշ տիր: — Բում Փաթիլիգ-խանէսինէ կէլէն թէլէղըաֆլար տէվալը մէմ-նունիլէթպաթշ օլմայաճապ պիր սուրէթտէ նաղշ էտիլարար: Բումնա զաղէթալարըն հաղ-թըղընա նաղարէն թալէաթ պէյ Խաթանպուտ

մէպուտա Օրֆանիսէն էֆ. իէ, Փաթիլիգխա-նէնին էվրօփապ հէյէթ ի միսթուսէ կէօնալը-մէք հաղբընտաթի զարարընտան տօլալը փէք զիյաթէ մուգպլէր օլուդունու վէ հաթթա իզմիլաթ իճթիւմ էթմիշ օլան պէշ մէթրափօ-լիտէրի տիւտնը հարպա տալէթ էթմէք վէ հաթթա բուէսաթ ի բունանիլէնին խաարէ մէճ-լիսէրինէ զապուլ էտիլմէմէսինի էմր էթմէք նիլէթինտէ պուլունաթաղունու պէյան էյլէմիշ վէ Օրֆանիսէն էֆ. տախի պու պէյանաթը Փաթիլիգ էֆ. յէ թէպլիգ էթմէսի իզէրինէ Սին Սինօս մէճլիսի ագաը իճթիւմ էտէրէք պու պապաթ ուղուն պիր միւտալէլէ ի էֆ-քիարաթ պուլունմուշ տըր: — Իզմիլ ճիւլա-վարընտաթի քէյլէրաթ Բումլարա թէճալու-զաթտա պուլունան իւլ Խալաթ՝ խաթ փուն-մուշ տըրլար: — Մէճլիս ի մէպուսանըն թա-թիլինտէն սօնրա ճալիթա պէյ Պէրլինէ վէ Փարիլէ, Թալէաթ պէյ՝ Էրդոււմ, Տրապիզոն, Սիւրհա վէ Պէյրուլթա, Էնվէր փաշա Սիւր-հալա, Ոսկան էֆէնիսի Սամսոն, Սիւլազ, վէ Ամասիայա տօղրու սէյյահաթ իճրա էտէ-ճէք տիրլէր: — Տէյլի քէլիդրաթ զաղէթաթ սէյյար մալապլի Տր. Տիլոն՝ նիւ սիյաթի պիր մէմուրիլէթլէ Խաթանպուտան Աթինայա աղլմէթ էթմիշ վէ Մ. Վէնէղէլու իլէ Թիւրք Եունան միւնասէպաթը հաղբընտա միւտա-վէլէ ի էֆքիար էթմիշ տիր: — Խաթանպուտա Օսմանլը գօնսիւրպալարը թէլէթլէ էթմէք իզրէ Փարիլաթն ճէլպ օլունան Մ. Անթուա-նըն բիյասէթի ալթընտա թէյէքքիւլ էթմիշ օլան պիր հէյէթ ի իսթիւնանիլէ գօնսիւրպալա-րա տախիլ օլմաթ իսթիլէն էֆէնիսիլէրի վէ զըլարը իսթիւն էյլէմիշ տիր: Գըլարըն դրամը աղէմի էրմէնի տիր: Օսմանլը գօնսիւ-րպալարըն էտէպի տախիլսինին հէյէթի աղաը իճթիւմ էտէրէք շաիր Ապուլ Հապ Համիա պէյի բէյի ինթիլապ էթմիշ տիր: — Մէճլիս ի մէպուսան մէսարիֆաթը հարպիյէ իչին 5 միլիօն լիրալը ֆէվզէլաթէ պիւա-ճէյի պիւա միւպաթէսէ աշնէն զապուլ էթմիշ տիր: Պունուն պէլէլի իսթիլարալ իլէ թէլէմին օլունաճապ տըր: — Ֆրանքօ-Թիւրք իթիլաֆ նամէսի մուճիպինճէ, գալիսիլաթիսիլարըն (Իսթիլալաթըն էճանիլ) տալի զըսմընըն թա-տիլի խուսուսընտա Սարիճիլէ նէղարէթինտէ պիր զօմիսիօն թէլէթլէ օլունաճապ տըր: Պու գօմիսիօնա իքի Ֆրանսալը աղա տախի իլթի-րաք էտէճէք տիր: Ֆրանսալը աղալար հաղբըն-

սա միւլտալէթինէ ինթիպար օլունույօր : — Զիւսէյին Զիւմի փաշա մահալը մէմուրիէթի օլան Վիէննայա միւլթէլէճճիհէն չէհրիմիզ-տէն հարէքէթ էթմիշ տիր : — Օսմանը ժանտարմա միւլթէթիլի ումուրիսի Պոման փաշա՝ Ամասիայա վասըլ օլմուշ տըր : Միւշարիլէյի վիւպայթը Շարիփէ ժանտարմա թէշըլ-լաթընը իսլան էթմէք իշիւն մէզքիւր վիւպէթլէրէ կիտէճէք տիր :

ԽԱՐԻՃԻ

Արնապուշուզ փրէնսի՝ տիւվէլի մուազ-զամա սէֆիրլէրինէ խապէր վերմիշ տիր քի, տէվլէթլէրին ասքէր վէ ազլէիլէ մուալէնէթի օլմատըզճա Արնապուշուզ իսկանընը պաստորմազ միւմքին օլմայաճադ տրր : Լաքին տէվլէթլէր էսքի պիգայալըղա տէվամ էթմիշլէր տիր : Պէյն էտ տիւվէլ գոնթօլ գոմիսիօնը սա տախիլէն էօյլէ ահէնկիսիզ պիր հալտէ տիր քի, անլէրին ետիլլէ տէ ասայիլին իատէ էտիլէճէյի մէմուլ տէյիլ տիր : Արնապուշուզ-տա ասայիլի իատէ էթմէյինի տէվլէթլէրին Բումանիատան թալէպ էթտիքլէրի տէ րիվա-յէթ օլունույօր : Լաքին Բումանիա պէօյլէ պիր վազիֆէյի իֆա իշիւն պիր թալիզաթ մէմուլ էտիօր քի պու խուսուս տահա մուալէն տէ-յիլ տիր : Իշլէրին պու միւլթէրէտտիա հալին-տէ մէմէքէթին իշի կիթտիքէ ֆէնալաշմազ-տա տըր : Տիւվէլի մուազզամա սէֆիրլէրի ասըլարլա միւզաքէրէյէ կիրիշմէք իշիւն Տե-լիֆլէրինի սահիլտէ պուլունան զըրհըյա տալէթ էթմիշլէր իսէ տէ, ասըլար, պու թէք-լիֆի դապուլ էթմէյիլ, միւզաքէրաթըն Շա-յազտա իճրա օլունմասընը թալէպ էթմիշլէր տիր :

Ալսրիա իլէ Սըրպիանըն ալադատը էլան տիւզէրմէյի տիր : Կէյն կիւն Պէլլրատտաքի Ավսթրիա սէֆարէթինէ հիւճիւմ էտիլէճէյի վէ չէհրտէքի Ավսթրիալըարըն գաթլ էտիլէճէյի խապէր վէրիմէսի իւզէրինէ չէհրտէ էփէյի հէյէճան հուսուլէ կէլտի իսէ տէ, սօնրա ան-լաշըտը քի պու խապէր պիէսաա պիր արա-ճիֆտէն իպարէթ տիր : Պու արատա Պէլլրա-տըն Բուսիա սէֆիրի Մ. Զարթուրիլին ֆիւճ-ճէթէն վէֆաթ էթմէյինի տէ Ավսթրիալը գոմիթէճիլէրէ աթֆ էտէրէք, էհալինին հիս-սիյաթընը թահրիք էտէնլէր տէ պուլունմուշ : Զազիգաթը հալտա իսէ միւշարիլէյի դալպ խասթալըղընտան վէֆաթ էթմիշ տիր : Ծա-

նիլէրին իսթինթազը վէ ճինայէթին թահգի-զաթը պիթմիշ օլարազ, պիր խապէրէ կէօրէ, ճինայէթտէ պազը Սըրպ ըիճալը սիյասիյունը զիմէտիլէ տիրլէր : Ավսթրիա պունլարրին Սըրպ հիւքիւմէթի թարաֆընտան թէճգիլլէսինի թա-լէպ էտէճէք տիր աէնիլլիօր :

Ֆրանսա ռէիսի անկոնուրու Մ. Փուան-գարէ պու հաֆթա զարֆընտա Ձար հազ-րէթլէրինի զիյարէթ էյլէմիշ տիր : Միւշարիլ-լէյի Ֆրանս զըրհըյալա Գօրնիթատա վասըլ օլունմա Ձար հազրէթլէրի տէ Ալիֆանդրի եա-թընա րաքիպէն անը իսթիգալ էյլէմիշ տիր : Պու սէֆինէլէրտէ վէրիլէն զիյաֆէթլէրտէ թարաֆէյնան նութզլար իրատ էտիլէրէք հիսսիյաթը սամիմանէ իալրազ էտիլմիշ տիր : Զիւնուրալ Զուհրա Յուլիս 15տէ իսթիֆա-սընը վերմիշ վէ Սինհօր Գարպաճալ Մէքսիգօ րիյասէթինէ ինթիպազ օլունմուշ տըր :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգային Ժողով՝ եազ մէվսիմի միւնասլ-պէթիլլէ 2 ալ թաթիլ էթմիշ տիր, — Ղուկաս-եան վասիլէթ մէսէլէսի նիհայէթ հալլ օլուն-մուշ տըր : Մալլիւմ օլտուղու իւզրէ Աւետիս Ղուկասեանցըն վասիլէթնամէսի մուճէպինճէ էրմէնիսթանտա պիր մէքթէպի ալի թէէսիս օլունմադ տըր : Մէրհումըն սէրվէթինտէն 65,000 ռուպի վարիսլէրէ թէրք օլունարազ պազի գալան 502.630 ռուպի Ղալասեան անկարան իսթիլլէ պիր մէքթէպի ալինին թէէ-սիսինէ սարֆ օլունմադ տըր : Խառն Ժողով՝ պու մէսէլէնին հալլ օլունմասընա չալըշան թիֆիլիզ տալա վէքիլլէրինտէն Պ. Սամուէլ Յարութիւնեանա պէյանը թէէքքիւր էթմէյէ դարաք վերմիշ տիր : Վասիլէթնամէնին իճրասը խուսուսոնտա պէյանը ըրէյ էթմէք իւզրէ մէ-սէլէ Կսաիւց հոգաքարճուրիւնընա (վասիլէթ գօ-միսիօնը) հալալէ օլունմուշ տըր : — Բուսիա Շուրաի տէվլէթի Անի խարապալարընտա հաֆ-րիյաթ իճրասը իշիւն իւշ սէնէյէ դատար սէնէվի 5000 ռուպի թալսիսաթ վէրիլմէսի թէքլիֆինի դապուլ էյլէմիշ տիր : — Իսթանպուլ մէքթէպի թըպպիլէսինան պու սէնէ 11 էրմէնի թալէ-պէլէր մէզոն օլմուշ տըրլար : — Բումանիա էրմէնիլէրինտէն Պ. Գալուստ Գույումճեան սէնէվի 250-300 լիւրա վարիտաթ կէթիլլէն պիլիւն էմլաքընը, էրպինճանտա պիր մէք-թէպ թէսիս էթմէք շարթըյա Միւցլալ Ընկե-րուրիւնա վասիլէթ էթմիշ տիր : Վասիլէթնա-

մէնին պիր նուսիւնսի փաթրիգիւանէյէ իրսալ
օլունմուշ արբւ — Մէարիփիւրվէր պիր էր-
մէնի՝ Ամէրիգայը մէշհուր Սայգօրօնիսք (Իւմի
րուհը ինսանի մուալլիսի) ձէյմարն փսիգօրօնի
քիթապընըն վէ սաիր թարիսի, վէ զըրաի
քիթապարըն էրմէնիձէյէ թէրձէմէ օլունմուր
իչիւն Միսցեալ ընկերութիւնա 10,000 Քրանք
իհաա էյլէմիշ տիր։ Բէզա փարիզաէ իթի էր-
մէնի րէսսամլար պիրէր քապո՝ մէզքիւր Բն-
կերութիւնա հէալյէ էթմիշ տիրէր։ — Իսթան-
պօլ քննինի այրը պիր առաջնորդըղա թահվիլ
էտիպ փաթրիգ վէքիլնին խաարէսինէ թէվաի
օլունմազ իչիւն փաթրիգիւանէաէ պիր փրօժե
հաղըրլանմազաա սըր։ Շիմալյէ գատար փաթ-
րիգ Իսթանպօլ քննինին առաջնորդը վաղիֆէ-
սինի տախի կէօրիւյօր իտի։ Պու հէնի թէր-
թիպ սայէսինաէ Ս. փաթրիգ՝ միլլէթին ահ-
վալը ումուլլիյէսինէ տաիր օլան վէզաիֆինի
սահա էյի իյֆա էտէպիլմէք իչիւն քեաֆի
վազթա մալիք պուլունմազաա սըր։ — Էրմէ-
նիսթանաա պիր իզրապաթ պանդասը թէսիս
էթմէք իչիւն վուգու պուլան թէչէպուլաաթը
կէչէնէրաէ հաղմըշ իտիք։ Մօգուա տարիւ-
ֆիւնսընը վէ թիճարէթ մէքթէպի փրօֆէսէօր-
լէրինաէն Տր. Վ. Տոտոմեանդ պու խուսուստա
Թիւրքիա էրմէնիլէրին տախի մուալլէնէթինի
թէնէմին էթմէք իւզրէ Իսթանպօլա կէլմիշ տիր։

Սօն խապիւրիւր։ — Թասհիհ ի գայտ մուա-
մէլաթը, Եալօվա չիֆթլիյի, Նիյաէլի զըզ վէ
սաիր մուալլազ մէսէլէրաէ հիւքիւմէթ էր-
մէնի միլլէթինին հուգուզսնու մուհաֆազա
խուսուսուսաա գաթի պիր մէսէք թաղիպ
էթմէալյինաէն փաթրիգ Զաւնէ Էֆ. Իսթիֆա
էթմէք նիյէթինաէ տիր։ Մէսէլէ Խաւն ժո-
ղալըն ֆէվզէլաաէ պիր իճթիմալնաա՝ պու
խուսուս միւղաքէրէ օլունարազ հիւքիւմէթէ
սօն պիր թաղրիւր տահա վէրիպ չայէտ սըրնա-
ճազ ճէվապ միւսաիտ կէօրիւմէզսէ փաթրի-
գին իսթիֆա էթմէսինէ գարար վէրիւմիշ տիր։
— Մէճլիս ի Մէպուսան Պահրիյէ նէզարէթինէ
6 սէնէ զարֆընտա սարֆ օլունմազ իւզրէ 8¹/₂
միլիօն լիրա ֆէվզէլաա թախսիսաթ վէրմիշ
տիր։ — Մէճլիս ի մէպուսանըն Գիւնճիւ չիւ-
պէսի Մուխթար վէ Բիւսմիլ փաշա գապիլնէլէ-
րինի Տիւլանը Ալիյէ կէօնաէրիւմէք իւզրէ
թիհամ էթմիշ տիր։ Հէյէթ ի ումուլլիյէտէ
միւղաքէրէ օլունմուշ տըր։

Երուսաղէմաէ Վարչախան պուսուխուսի-
լար իլէ Ազգային ժողովըն մուրախիսաաթ Թէ-

քէհան էֆ. արասընաա զուհուր էաւն իխթի-
լաֆ, Թէքէհան էֆ. նին Երուսաղէմի պրազա-
րազ Եաֆա թարիգիյէ Մըսրա կիթմէսիյէ
նէթիճէլէնմիշ տիր։ Օրմանհան Սրբազան փաթ-
րիգիւանէյէ հաղմըշ օլունգու պիր մէքթուպաա
Թէքէհան էֆ. նին պիլախապէր աղիմէթ էթ-
տիյինի պիլտիրիյօր։

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Մէրզիֆունաան Վեր. Գ. Տէմիրճիհան վէ
փրօֆ. Յ. Վ. Յալիքեհան, քէզալիք Պրուսա-
տան Վեր. Կ. Ատանալըհան շէհրիմիզի զի-
յարէթ էյլէմիշէր տիր։ — Պրն. Յալիք
Կարմիրեհան՝ Տէօրթեօլաաթի Բէլէլէհան ու-
րաւնոցա նաղըր թալյին էտիլմիշ օլուպ պիր զաչ
կիւնաէն մահալը մէմուրիյէթինէ աղիմէթ էտէ-
ճէք տիր։ — Մատթէոսեհան մաթպաասը Գրա-
շարարընըն թաթիլ ի էշղալը խիթամ պուլաու-
ղընտան Առեսաբեր նէչր օլունմազաա պաշլամըշ
սըր։ — Մարաշ իւմ ի իլահի մէքթէպինաէ Սեպ-
տեմբերաէ թէչքիլ օլունմազ օլան հէնի սընֆա
տախիլ օլմազ իչիւն 6 էֆէնալիէր միւրաճէաթ
էթմիշ տիր։ — Մաէթթէստիւֆ խապէր ալար-
ղըմըղա կէօրէ սապըզ Մուհճուսուռն չօպանը
Վեր. Գրիգոր Էօմրեհան 81 սինինաէ վէֆաթ
էյլէմիշ տիր։ — Բէզալիք անասլ Զէյթունը
օլուպ, սէնէլէրաէն պէրու չէհր ի մէզքիւրաէ
էհալիյէ ճանֆէտաքեարանէ խըսմէթ էթմէքաէ
պուլունան Տօգ. Լեւոն Մեյլիտօնեհան Յուլիս
4 սէ թիֆօսան վէֆաթ էյլէմիշ տիր։ — Այն-
թապըն Մ. Թ. Կօլէճի մուալլիմէրինաէն
փրօֆ. Կարապետ Տաղըրեհան Յուլիս 14սէ
Միս Պիլըր նամ պիր Ամէրիգայը օրիորդ իյէ
էվլէնմիշ տիր։ Նիքեաճ գօլէճաէ Տօգ. Մէրիլ
հէալիյէ իճրա էտիլմիշ տիր։ Թէպրիք էտէ-
րիւ։ — Տիկին Վարդուհի (Խանըմ) Բէթէնճի-
հան՝ Գապիլէ մէքթէպինաէ միւտտէթ ի թահ-
սիլիյէսինի իթմամ էտիպ գանաաթպախշ իմ-
թիհան վէրէրէք տիփլօմա ալմըշ տըր։

Պաղը դավանին ի մուհիմէնին թէաղիզի
վէ Պաղզան մուհարէպէսինաէն տօլալը էսպազ
վիւքէլայա թէվճիհ էտիլէն իսթիճվապաթա
նէթիճէ վէրիւմէսի իչիւն Փարլամէնթընըն
միւտտէթ ի իճթիմալիյէսի Բուսի Յուլիս 25է
գատար թէմտիտ էտիլմիշ տիր։

Միսիր ի մէսալ վէ սահիպ ի խթիյազ
Յ. Գ. ԳՐԻԴՈՐԵԱՆ

ՄԻՀՐԱՆ Ր. ՉԱԼԳՆԵԱՆ ՄԱԹՊԱՍԱՐ
Տերխաստեք, Մահմուտ փաշա, Բիւրճի խան Նօ. 32—34

(Ճէկնանկան Վարժարան)

Մէքթէպիմիդտէ Ինկիլիզճէ, Ֆրանսըզճա, Էրմէնիճէ, Թիւրքճէ վէ Բուճա լիսանլար Իլէ գօլէճէ ախտ քեաֆֆէ ի ուլում ու ֆիւնուն պիթթէարիս թալէպէ ալի վէ աւեկի պիր թալիմտէ փէրվէրոտէ էալիլի: Քէզա մուսիգի (օրքէսթրա վէ ֆանֆար), րէսմ, փիմասթիք վէ թալիմի ասքէրէ տէրպէրինէ տախի էհէմ-միյէթ վէրիլի: Սէֆէ ի աթիյէ իշիւն հէյէթ ի մուալլիմունա, Ամէրիգա տարիւֆիւնունլարընտան մէէզուն իքի փրօֆէսօր տախի իլալէ օլունմուշ տըր:

Մեկզմեկարընը հիւֆիւնքճէ 7 սենեկի մեկնաքիպ ի իսասիյէ ի քեալիյէ միւնքեհիյէրինի միւն պիլ միւնի հուզող վէ իսթիյազաթընս պեհէն մալիֆ օլուպ, ֆեհսիլիքինէ A. B. (Պնգալօրիս) իւնվանը իսա օլունուր:

Թալէպէնին հիւսն ի ախլագընա վէ (թապիպ մուալլիմին նէզարէթի թալթընտա) սըհ-հէթինէ ֆէվզէլատէ տիգգաթ էտիլի:

Լէյլի թալէպէ իւճըթի թէտրիսիյէ վէ թաալիյէ օլմազ իւզրէ սէնէվի 15 Օսմ. լի-րասը թէէտիյէ էտէճէք տիր: Պունուն 8ի պէր վէճի ի փէյին վէ պագիսի Ս. Մնունդտա թահսիլ օլունուր, կէրէք էսքի վէ կէրէք եէնի թալէպէ նուֆուս թէզքիլէրէրինի պէ-րապէր կէթիլմէլի տիրէր: Տուխուլիյէ իմ-թիհանլարը Սեպտեմբերին ալաֆրանկա 16սըն-տա, վէ թէտրիտաթ 21ինտէ պէտ էյլէր: Զի-յատէ մալլիմաթ ալմազ իշիւն Գօնեատա ձէ-նանհան Գօլէճի միւսիլի Տր. Ա. Յ. Հայկադ-եանա միւրաճէաթ էթմէլի տիրէր: 37

Ի Լ Ա Ն

Պիր թէճրիպէքիար Գօլէճի մէքթէպէրտէն վէ հա ալի մէքթէպէրտէն վէ հա քիլիսալար-տան տալէթ գապու էթմէյէ հազըր տըր: Հէմ Էրմէնիճէ վէ հէմ Թիւրքճէ լիսանլար Ի-լէ վազ էտէպիլիլի:

Բանիւնա միւէլլիֆի վէր. Յ. Գ. Գրի-գորեանա միւրաճէաթ օլունա: 34

Էսհաժը միւպէտտէլէ	87.38
Բուճէլի շրմէնտըֆէր	Ֆր. 192.62
Քրէտի Ֆօնսիյէ էթիլի. 1886 Ֆր.	340.
" " " 1903 " "	265.50
" " " 1911 " "	265.50
Թրանսվալ	" 24.

ԶԱՅ ԻՍԱԳՈՒԼԷԱՆ

ԶԱՅ
ԶԱՅ
ԶԱՅ

ԶԱՅ
ԶԱՅ
ԶԱՅ

ԲԱԽԱԼԷ ԷԳՕՆՍԵԼԻ ՎԷ ԼԵՏԱԼԷ

Իշպու «Ֆիլ» մարգալը չայը Թիւրքիանըն հէր պիր շէրինտէ չայ թիւճճարլարը եանընտա արայընըզ: Մէրքէզ ի ֆիւրուլթը Պաղէ գա-փու, Սատըղիյէ իսանըն քէօլէսի:

Յ. Իսագուլեան, Էվրասը վի շիւրեֆեսըր քիմարեքիսանկի

ՊԻՁԷ ԿԵՕՆՏԵՐԻԼԷՆ ՔԻԹԱՊԼԱՐ

1. ԱԼԷԼՈՒԻԱ, տաճնակ իմաստասիրական, Բ. տպագրութիւն 1908, էջք 71, գին 7¹/₂ ղրշ:

2. ՏԻԵԶԵՐՔ ՈՒ ՓԻԼ: ՍՈՓԱՅՈՒԹԻԻՆ, Ի. Թէնէն չատուած մը, Մարկոս-Աւրելիոսի վերաբերումով, թարգմանեց Յ. Գ. Մրմրեան 1911, էջք 16, գին 1¹/₂ ղրշ:

3. ՊԱՏՄՈՒԹԻԻՆ ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Ի Պետս բանասիրաց, մանաւանդ բարձրագոյն ուսանողաց, հատոր Ա. մասն Ա. մինջե Ե. րգ ոսկի գարը, յօրինեց Յ. Գ. Մրմրեան, 1911 էջք 143, գին 7 ղրշ:

4. ԱՐԵԻԵԼԻԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԷՆ, Շէմսի թէպրիզ, ճէլալէտտին Բումի, (Հազրէթ ի Մէվլանա) Սուֆիներ ու Մէվլէվի տէվրէնե-րու կարգը: Գրեց Յ. Գ. Մրմրեան 1912, էջք 23, գին 2¹/₂ ղրշ:

Մէշքիւր քիթապլար վէ մուհարրիլին տի-կէր էսէրլէրի Տէրիսատէթատ Պ. Պալենց վէ Մէրճան Եալտըզ իսան Մերունեան քիւթիւպ-իսանէսինտէ ֆիւրուլթ էտիլիլիլի:

ՊՕՂՈՍ ԳԱԹԱԳՃԵԱՆ

Իսթանպուլում, Մուքթան Հանում ևսսե ևո. 8

Գալստրիսե, Պորեֆահիյե ևո. 22

Հէր նէվ քիմնավի միւսթանդէր էճգալար, ալաթլար, մադէն սուլարը, պալըզ եաղլարը, թահթա գուրուսու թօզը, պահարիյէ վէ սաիրէ պուլունմագտա տըր:

Էվրօփանըն էն մէշուր ֆապրիգալարընտան թէտարիք օլունուր, վէ ֆիաթլար դալէթ միթէտիլ տիր:

ԷՆՎԱԻ

**ԵՆԱ, ՊԷՆՁԻՆ ՎԷ ՊՕՅԱ ՏԷՓՕՍԷ
ԳԷՈՐԳ ՍԱՂԸՐԵԱՆ**

Թահրա Գալի ևսսեսի ևո. 48, ևո. Թեյեֆօն 1414

Մաղազամըզտա հէր նէվ մաքիմա եաղլարը, խալիս Այվալըզ պիրինճի ղէթոնն եաղը, խուսուսի հազըրլանմըշ նէֆիս սատէ եաղ, հէր չէշիտ էպնիյէյէ մախուս եաղ վէ պօյալար, նէֆթ, պէզիր, խփիրթօ, թուսթալ, ըէշինա, վէրնիգ չէշիտլէրի վէ սաիրէ մալլէր թօփտան վէ փէրաքէնտէ էնվէն ֆիյաթլա ֆիւրուլթ օլունուր:

Թաշրատան վուզու պուլաճագ սըփարըշաթ տախի սէրիէն վէ տիգգաթ ը թամմէ իլէ իճրա օլունաճաղընը էհալի ի միւսթէրէմէյէ իլան էթմէքլէ միւսթէթիւր պուլունուրուզ:

ՄԷՐԲԷՁԻ ԹԻՒՐԲԻԱ ԳՕԼԷՁԻ

Մ. Թ. Գօլէճին 39 ընճը սէնէ ի թէտրիսիյէսի Ալլահ խաթէրսէ էֆրէնճի 1914 Սեպ. 9 տա պէտ էյլէյէճէք տիր:

Սեհնվի իւճրէթ ի թէտրիսիյէ Գօլէճ տաիրէսինտէ 4 լիրա ի Օսմանիյէ, Փրեփերաքուար 3 Լ. Օ. Լէյլի տաիրէտէ 10 Լ. Օ. տիր:

Վաիզլիք, մուալլիմլիք, հէքիմլիք, էճգաճըլըզ վէ միւսէնախալիք իչին հազըրլանան թալէպէ ինթիխապ էթտիքլէրի շէօպէլէրինէ ախտ տէրսլէրի ինթիխապ էտէպիլիլէր:

Տուխուլիյէ իմթիհանլարը Սեպ. 3 սապահլայըն պաղլալաճագ վէ եէնի թալէպէ օ թարիխտէն իթիպարէն Գօլէճտէ թաամ էտէպիլէճէք տիր:

Իմթիհանա կէճիքէն եէնի թալէպէտէն, վէ գայտ մուամէլէսինի Սեպ. 9 ազլամընա գամար պիթիրմէյէն գաաթիմ թալէպէտէն խուսուսի իւճրէթ թալէպ օլունաճագ տըր:

Պէյաննամէ վէ սաիր մալիւմաթ իչին Այնթապտա ըէիս Տօգ. Մէրիլէ միւրէճաաթ օլունա: 35

ՂԱՖԹԱԼԸՍ ՍԱԹԸՍ ՓԻՅԱՍԵԼԵՐԻ

Պուլգայ.— Պու հաֆթա եէնէմալ կէլմէտի Արփա Մէրսին 15¹/₂, Մարմարա 14—14¹/₂:

Միւրէնէվլի.— Աֆիսն վիթալ 210—220: Թիֆթիկ 2օրում 16¹/₂—17¹/₂, Պէյ ֆաղաթ 17¹/₂, Քիթրէ պէշաղ 24—25, Նաթիւրէլ 17—18, սարը 15—16. Եուն 7¹/₂—7¹/₂, ձէհրի 4³/₄—5, Մահլէպ 9, Սալէպ Ա 25 27, Բ 22—24:

Ան.— Բուսիա 83—89—93—97—101—110 Բումանիա 90—96—105, Մարսիւա 90, 63—70, Պուկարիա (Վառնա) 89—94, Անատուլ եէրլի գըրմա Ա. 88—90, Բ. 85—87 Գ. 55—60—70 Իթալիա 81—84: Իմրիկլի 68—70,

**ԼՈՒԹՅԷՆ ԹԱՐԱՖԷՅՆԻՆ ՄԷՆՖԱԱԹԸ ԻՋԻՆ ՂԱՋԷԹԱՅԸ ԹԷՐՍ ՉԷՎԻՐԻՊ
ՉԻՅՐՏԷՔԻ ՍԱԹԸՐԱԸԸ ՕԳՈՒՄԱՆԸՉ ՄԷՐՃՈՒ ՏՐԻ ՄԱՄԼՈՒՆԸՉ**

ՂՈԳԵՂՈՏ ԵՂՂՂՂ

Աստուծո վայրէջք յոթնամեայ վոճեայ մաթմոտոյցի վայրէջ մաթմոտոյցաւոր շնորհալու հնգաշէք զիս ցմեայից ցայտաւոտ թոյնաւոտ չի ռեպալ յաւալ զիս վոյնք զիս յիւրապայցար չի յիւրապ յաւալ չի մաթմոտիչ յաւալ չի ցոյցալիւր իմա շուրսեւոտ օմրու ցաւալ մեծաւոտ յոթնամեայ: